

| PROFESSIONAALSUS | AUSAMEELSUS | INIMLIKKUS | KOOSTÖÖ |

POLITSEILEHT

EESTI POLITSEI AJAKIRI NR 6 (35) 2008

EESTI POLITSEI 90: ÜLEVAADE AJALOOST, TÄHTSÜNDMUSED JA JUUBELIPIDUSTUSED!

Mööduva aasta tähtsamad
sündmused politseis

Persoonid:
Priit Männik ja
Elmar Vaher

Inimlikku hoolivust igasse päeva

Politsei usaldusväärsus on 80%. See on tunnustus teie professionaalsele ja heale tööle. Seaduskuulekad inimesed ei karda politseid, nad näevad teis liitlast ja head teekaaslast turvalisema Eestini jõudmisel. Nii ongi, kui mõelda näiteks Maardu juures kiirust möötud politseinikele Toomas Lehterile ja Roland Meriteele, kes viisid oma patrullautoga haiglasse sünnitama hakanud naise, kelle abikaasa küsis abi politseipatrullilt. Niisugust inimlikku hoolivust peaks jätkuma meie igasse päeva.

Samavõrd ootame politseinikelt pühendumust, otsustavust ja leidlikkust, mida näitas vanemkomissar Sergei Futkin, kes lahendas oktoobri alguses Viru vanglas tekkinud kriisilukorra, kui kaks noormeest võtsid pantvangi sotsiaalpedagoogi.

Keeruline majandusolukord, suurenev töötus ja süvenev ebakindlus – need on praegu ühiskonna ette kerkinud katsumused, mille mõjutusi tunnevad kahtlemata ka politseinikud oma töös. Need mõjutused ei tee teie tööd kergemaks, vaid vastupidi, aga olen kindel, et te tulete toime.

Eesti huvid ei lõpe Eesti piiriga. Ka Eesti mured ei lõpe Eesti piiriga. Meie politsei on korduvalt tõestanud oma rahvusvahelist haaret.

Mitte väga ammu paljastas Eesti-Sooma ühine uurimisrühm mõne päevaga inimese, kes pressis Soome ettevõtjalt välja kaks miljonit eurot, ähvardades tappa tema lähedasi. Meie keskkriminaalpolitsei näitas siin tõelist meistriklassi.

Eesti politsei on järjest tõhusamalt tokestamas inimeste pangakontodid tühjendavat küberkuritegevust ning arvutikelmusi. Tavaliselt ületavad need kuriteod riikide piire. Rahvusvahelisele kuritegevusele saab vastu panna üksnes rahvusvahelise politseikoostöö. Kuidas muidu oleks tabatud Eestis arvuti taga istuv mees, kes varastas Austriast ühe arsti pangakontolt 90 000 eurot, kandis selle Läti kaudu Venemaale, sealt Ukrainasse, kus raha pangakaartideks muudeti ja need bussiga Eestisse saadeti. Selle loo avastas Eesti keskkriminaalpolitsei koostöös meie välispartneritega mitmest riigist. Arvutikelmid hoiatavad juba üksteist internetifoorumites – hoidke Eestist eemale, seal saab politsei teid kätte. See on väga hea tunnustus.

Olen kindel, et koondate jõud ka netivarustes tegutsevate ohtlike ahistajate tabamiseks.

Politseid ootavad ühendameti loomisega ees põhimõttelised muudatused. Sellega hakkama saamise retsept on lihtne: alluvad ja ülemad usaldagu üksteist ning info liikugu. Ent reformidest hoolimata on kõige tähtsam teie igapäevane töö, mis kaitseb Eestit sisemiselt ja annab meie inimestele turvatunde.

Edu teile, lugupeetavad politseinikud! Teie lähedastele soovin aga suurt mõistmist ja kannatlikkust.

Toomas Hendrik Ilves
Eesti Vabariigi president

POLITSEILEHT nr 6 (35) 2008

Politseileht on kuus korda aastas ilmuv politseiajakiri.

Väljaandja: Politseiamet
Pärnu mnt 139
15060 Tallinn

E-post: politseileht@pol.ee

Toimetuse

Toimetaja: Raimo Matvere
Vastutav toimetaja: Priit Raju
Keeletoimetaja: Ene Sepp
Kujundaja: Veiko Veski

Kolleegium: Raivo Kүүt, politseipeadirektor; Raivo Aeg, KAPO peadirektor; Priit Suve, Lääne PP; Aivar Otsalt, Lõuna PP; Elmar Vaher, Põhja PP; Tarmo Kohv, Ida PP; Priit Männik, SKA rektor; Eerik Heldna, KKP direktor; Ivar Prits, JUPO direktor; Anne Osvet, PA kommunikatsiooniosakonna juhataja; Andres Kahar, KAPO komissar; Kristina Leer, Siseministeeriumi avalike ja välissuhete osakonna juhataja; Toomas Sildam, Vabariigi Presidendi avalike suhete nõunik

SISUKORD

4 Uudised

6 Kaanelugu

Tähtsündmused
Eesti politsei 90-
aastases ajaloos

12 Kuritöö

Kihnu kuninga
kuulsusetu troonilt langemine

16 Politsei 2008

Ülevaade mööduva aasta
tähtsamatest sündmustest

27 Pidulik ühispilet politsei juubeliürituselt

28 Eesti politsei 90

Raivo Kүүdi juubeliaktuse kõne
Juubelit väärt pidu

32 Eesti politsei 90

Juubelipidustused politsei
allasutustes

36 Persoon

Sisekaitseakadeemia rektor Priit
Männik

38 Persoon

Põhja Politseiprefektuuri
politseiprefekt Elmar Vaher

41 Mälestame

Mälestustahvlid meenutavad
hukkunud politseinikke
Nimekiri tööülesannete täitmisel
hukkunud politseinikest

44 Ajalugu

Eesti esimese iseseisvusaja (1918–
1940) politsei

48 Raamat ja lastekülg

50 Sisukokkuvõtted ja ristsõna

Eesti politsei soovib kõigile praegustele ja endistele politseipere liikmetele rahulikke jõule, ilusat aasta lõppu ja head uut aastat.

Politsei – paikapidavate väärtuste kandja

Konverentsi ühise laua taha viis endist siseministrit: (vasakult) Ain Seppik, Märt Rask, Kalle Laanet, Margus Leivo ja Olari Taal.

Foto: Preet Raju

11. novembril peeti Tallinnas järjekorras kolmas politsei eetikakonverents. Selle aasta konverents korraldati egiidi all „Politsei – paikapidavate väärtuste kandja“.

Ettekannetega esinesid Riigikohtu esimees Märt Rask, õiguskantsler Indrek Teder ja professor Marju Lauristin, töötubades käsitleti

sisejulgeoleku, kommunikatsiooni, juhtimise ja hariduse küsimusi. Arutlusringis, kus osalesid ka endised siseministrid ja politseipeadirektorid, kõneldi politseitöö tulemuslikkusest.

Riigikohtu esimees Märt Rask käsitles süütuse presumptsiooni vs. avalikkuse huvi ning meedia rolli selles. Ta rõhutas, et kohtumõistmine peab olema avalik, kuid toimuma kohtusaalis ja olema avalik seal, mitte enne kohtusaali jõudmist ajakirjanduses. Märt Rask tõi positiivselt esile meediaga suhtlemise hiljuti Ida-Eestis juhtunud nelikmõrva lahendamisel.

Õiguskantsler Indrek Teder arutles teemal „Väärtus normi ees või väärtus normi sees“. Ta

juhtis tähelepanu, et iga politseinik peab alati mõtlema, mis on konkreetse normi mõte ja mis väärtust see norm kaitseb, ning alles siis otsustama, kuidas seda normi kohaldada. Norme kohaldades on oluline arusaadavus ja mõistevastavus.

Professor Marju Lauristin rääkis kommunikatsioonist ja turvalisusest. Ta rõhutas, et ühiskonna üldine turvalisuse seisund sõltub suurel määral politsei tegevusest. Suur osa politseile antud usaldusest on usaldus politsei protseduuride vastu, mis tähendab, et selle kõrval, mida ja kui palju me teeme, muutub üha olulisemaks see, kuidas me teeme.

Selgelt joonistus välja, et politseilt oodatakse ühiskonnas igakülgset turvalisust. Politsei peab pakkuma nii füüsilist kaitset kui ka tunnet, et politsei tegevusega kaasneb ühiskonnas turvalisus ning turvatunne.

Endiste siseministrite arutlusringis oli üks olulisi teemasid politsei ja poliitika seotus. Politsei on täidesaatva riigivõimu osa. Eesmärgid fikseeritakse arengukavades ning need on selgelt mõõdetavad. Poliitikud eraldavad politseile eesmärkide elluviimiseks ressursid, mis ongi politsei seos poliitikaga.

Eesmärkide elluviimiseks vajalikud meetodid, taktikad ja meeskonna valib politsei ise. Siin on politsei käed vabad niivõrd, kuivõrd seadused ja väärtused seda lubavad.

Anne Osvet

Politseiameti kommunikatsiooniosakonna juhataja

“Kelgukoerad” Saaremaal

14.–16.11.2008 filmi Saaremaal kodumaise krimiseriaali „Kelgukoerad“ kolme osa, kus koos tuntud näitlejatega tegutsesid ka kohalikud inimesed.

Laupäeval, 15. novembril filmiti näiteks stseeni, kus mees end uurijate silme all tulistab. Kohale tõttasid politseinikud, keda kehastasid kohalikud vormikandjad Meelis Juhandi, Andres Mook, Kaisa Nurm ja Grete Kull.

„See oli minu jaoks esmakordne kogemus mängida väikest osa nii

menukas sarjas nagu „Kelgukoerad“. Ilm oli halb ja aeg-ajalt sadas vihma, kuid töötada koos nii heade näitlejatega oli suur au. Sellest ei saanud lihtsalt keelduda,“ meenutas konstaabel Kaisa Nurm.

Komissar Meelis Juhandi jaoks on näitlejatöö peaaegu igapäevaharrastus. „Olen erinevates teatrites näitlejana kaasa teinud pea 16 aastat, kuid selline seriaalikogemus oli mul esimene. Hea oli töötada professionaalidega, nagu seda on „Kelgukoerte“ tiim. Kokkumäng sujus ja oli näha, et näitlejad teevad oma tööd naudinguga,“ sõnas komissar.

Saaremaal filmitud kolm osa seriaalist jõuavad tele-eeskrisse novembri viimasel reedel ja detsembri esimestel reedetal Kanal 2s.

Kristi Mägi

Kuressaare politseijaoskonna vanemspetsialist-infojuht

Kelgukoerad Saaremaal. Seekord jäi politsei hiljaks.

Foto: Raul Vinni ajalehest Oma Saar

Mälestasime hukkunud politseiniku Udo Jantsust

3. detsember 1992. Pime vihmane Tartu-Valga maantee. Tartu Politseiprefektuuri välipolitsei kordnik Udo Jantsus on peatanud heinakoomaga käru vedanud traktori, mida juhtinud mees on joobes. Kabiinist hüppab sõiduteele naine ja peatab kätega vehkides vastassuunast lähenenud palgikoormaga veoki. Politseinik püüab naist rahustada ja autojuhile selgeks teha, et too liikumist jätkaks ega teeletakust ei tekitaks. Nõukogudeaegse liikluskultuuri kohaselt ei vähenda mööduvad sõidukid eriti kiirust ning sõidukite puntrast möödumine on kui loterii. Lada juht ei saanud aru, mis teel toimub, ning rammis seisva sõiduki haagist. Politseikordnik jäi auto ja haagise vahele ning suri silmapilkselt. Udo Jantsus oli taasloodud Eesti politseis esimene teenistusülesandeid täites hukkunud politseiametnik.

10. novembri sombusel hommikul avaldasime talle austust pärja panekuga Rannu kalmistul. Lisaks meie asutuse viieliikmelisele esindusele oli kohal Udo isa Ants Jantsus, kes oli poja meelepidamisest tuntavalt liigutatud. Rannu vallavalitsuse infopunkti lahke töötaja abiga korraldas kaplan Valdo Lust hubases ruumis väikese kohvilaua, nii et saime pisut juttu ajada.

Ants on terve oma töömeheelu auto- ja

traktorirooli keeranud ning ikka korda ja õigust pidanud ning seda teisteltki nõudnud. Sestap olid lootused poja politseinikukarjääriga seoses isale eriti olulised ja tema hukkumine liikluskäpardluse segadikus korra loomisel ebaõigluse tippude tipp. Viimase detailini oli Antsul meeles surmateate saabumine ja eeluurimise ning kohtupidamise käigus kriipima jäänud segadused. Sellest hoolimata toimus kohtumine ikkagi pigem positiivses meeleolus ja ehk areneb siit välja ka traditsioon, mille järele politseinikud ise vajadust tundma hakkavad, tulevad siis kohale kas Udoga koos töötanud mehed või lihtsalt need, keda ühendab munder, töö ja väärtused.

Indrek Koemets

Tartu politseiosakonna ülemkomissar

Mälestustseremonia Udo Jantsuse haual

Foto: Lõuna PP arhiiv

Mardipäeval tähistati taas suurejooneliselt isadepäeva

Pühapäeval, 9. novembril peeti Viljandi Spordihoones juba traditsiooniks kujunenud kõigi Eesti jõustruktuuride ühine rahvapeona korraldatud üritus „Kõigi laste isadepäev“. Päeva avas siseminister Jüri Pihl, kes rõhutas, et isa on nii kodu kui ka riigi kaitsja ning seda tunnet tuleb kõigis lastes kujundada. Siseminister oli rõõmus, et Viljandisse kogunes end lastele ja noortele tutvustama nii palju riigi sise- ja väliskaitsega tegelevate organisatsioonide esindajaid.

Lavakavas osalesid politsei, kaitseväge, piirivalve ja Kaitseväe orkester, ansamblid Zetod ja HU?. Kontserdi lõpetasid menukad Tanel Padar ja Sun.

Isadepäeva üritusega tavapäraselt kaasnev tehnika tutvustus oli seekord Viljandi Vabaduse väljakul, kus lisaks politsei-, pääste-, piirivalve- ja kaitseväsõidukitele ning relvastusele demonstreeriti politsei- ja päästekoeri. Väljakule püstitatud lavalt käisid läbi kõik eespool nimetatud orkestrid.

Politsei seekordse väljapaneku eest hoolitsesid valdavalt Lõuna Politseiprefektuuri ametnikud: korrakaitseosakonna preventsiionitali-

tuse ülemkomissar Raimond Träss, konstaabel Maarja Aunap ja kriminalistikatalituse politseijuhtivinspektor Harry Harkmann. Nemad said tõsise mahvi, töötades nii spordihallis lastele sõrmejälgede võtmist näidates kui ka muud kriminalisti tööd tutvustades. Samuti vastasid nad arvukatele küsimustele politseitöö kohta.

Tartu politseiosakonna vanemkonstaablid Ottomar Virk ja Antti Tilling koos oma teenistuskooertega näitasid küllastajatele politseikoerte tegevust. Suure-Jaani konstaablijaoskonna komissar Harry Andresson pakkus huvilistele vaadata patrullbussi ja e-politsei võimalusi. Väga efektne oli Viljandi politseiosakonna märulipolitsei tugiüksuse näidisesinemine. Kuue mehe rühma juhtis Suure-Jaani konstaablijaoskonna vanemkonstaabel Olev Kookla.

Üritus läks korda, kinnitasid ka paljud viljandlased, kes ütlesid, et nii suurt, sisukat ja rahvarohket ettevõtmist pole sealmail kaua olnud.

Märt Kõrgmaa

Politseiameti liiklusjärelvalve ja korrakaitse osakonna piirkondliku politseitöö talituse juhtivkonstaabel

Tähtsündmused Eesti politsei 90-aastasest ajaloo

Artiklis refereeritakse Politseiameti politsei 90. aastapäevaks valminud meeneraamatut „Eesti politsei 90“

Eesti politsei on tegutsenud keerulisematel ja lihtsamatel aegadel, kuid olnud alati pühendunud eestimaalaste kaitsmisele. Järgnevalt ülevaade mõnigatest olulistest sündmustest politsei senises ajaloos.

24. veebruaril 1918 kuulutati välja Eesti Vabariik, kuid juba järgmisel päeval jõudsid Tallinna Saksa väed ning Eestis kehtestati kaheksaks ja pooleks kuuks Saksa okupatsioonivõim. Saksalased ei tunnistanud Eesti riiklikku iseseisvust ja Eesti Ajutine Valitsus oli sunnitud minema põranda alla. Kui Esimene maailmasõda lõppes, sai Eesti Ajutine Valitsus võimuohjad enda kätte. 11. novembril asutati iseseisvuse kaitsmiseks rahva omakaitseorganisatsioon Kaitseliit.

Ööl vastu 12. novembrit 1918 võeti Tallinnas asunud politseijaoskonnad sakslastelt üle. Seda päeva tähistatakse Eestis politseipäevana. Aastail 1918–1919 tegutses politsei Vene Ajutise Valitsuse miilitsaseaduse alusel, allus kohalikele omavalitsustele ning kandis miilitsa nimetust. 1920. aastast oli korrakaitseorganisatsiooni nimetuseks politsei.

Politseinikud Vabadussõjas

Eesti politsei oli 1918. aastal saanud oma ülesandeid täita veidi üle kahe nädala, kui algas uus sõda. Nõukogude Venemaa alustas maailmarevolutsiooni eksporti ja hakkas tagasi vallutama iseseisvuse väljakuulutanud alasid.

Vabadussõda kestis 1918. aasta 28. novembrist kuni 3. jaanuarini 1920. Siis sõlmiti Nõukogude Venemaaga relvarahu ning 2. veebruaril 1920 Tartu rahu. Eesti suutis kaitsta oma iseseisvust väga ülekaaluka vaenlase vastu.

Vabadussõja võidu sepistamises oli oma osa ka politseil, kes töötas erakordselt rasketes oludes. Kesise relvastusega, aga mõnikord isegi ilma relvadeta politseinikud abistasid sõjaväevõime, hoidsid tagalas vaos kuritegevust ning korraldasid koos Kaitseliiduga ühisoperatsioone, et tabada väejooksikuid, salaviinatootjaid ja spekulante. Vabadussõja aastail langes teenistusülesandeid täites kolm politseinikku.

Politseiasutuste moodustamine ja arendamine

Valitud esindusorgan Asutav Kogu võttis 17. detsembril 1919 vastu politseiseaduse. Loodi riiklik välispolitsei, kelle ülesanne oli hoida ühiskondlikku julgeolekut ja korda, kaitsta kõiki ja igäüht tooruse, vägivalla ning omavoli eest. Politsei ülalpidamise kulud kandis sestpeale riik. Maakondade ja linnade baasil moodustati politseiringkonnad, mis jagunesid jaoskondadeks, need omakorda rajoonideks, mida juhtisid vastavad ülemad. 5. jaanuaril asutati kriminaalpolitsei, 12. aprillil kaitsepolitsei.

Kõigil kolmel politseiharul oli oma peavalitsus. Välis- ja kaitsepolitsei allusid siseministriumile, kriminaalpolitsei kohtuministriumile. 1. mail 1924 ühendati kolm politseiharu ning allutati siseministriumile. Aastail 1919–1929 nimetati politseid juhtivat asutust Politsei Peavalitsuseks,

1929–1938 Politseivalitsuseks ning 1938–1940 Politseitalituseks.

1. jaanuarist 1926 nimetati Kaitsepolitsei poliitiliseks politseiks. Politseiringkondadest said prefektuurid, mida juhtisid prefektid. Politsei kõrgem juht oli politseidirektor, tema abi oli politsei abidirektor, Politsei Peavalitsuse osakonnajuhataja oli politseiinspektor. Välis-, kriminaal- ja poliitilise politsei jaoskondi juhtisid komissarid ning abikomissarid. Kriminaal- ja poliitilise politsei koosseisus olid veel vanemasistendid ja assistendid, vanemagendid ja agendid. Välispolitseis töötasid konstaablid (endised rajooniülemad), allkonstaablid, vanemkordnikud ja kordnikud.

1940. aastal oli Eestis üheksa politseiprefektuuri, sh Raudteedepolitsei prefektuur.

Politseiharidus ja ressursid

1. detsembril 1924 üritasid nii Nõukogude Venemaalt tulnud kui ka kohapealsed enamlased Eesti riiki kukutada. Riigipöörde ajal tapsid enamlased Tallinnas viis politseinikku. Mässu mahasurumise järel tehti politseis suuri ümberkorraldusi.

1925. aasta kevadel asutati Tallinnas Politseikool. Politseikooli kõrgema klassi lõpetas 598 politseiohvitseri, alamast klassist tuli reaktiivseisule täiendust 717 isikut. Politseikooli kõrgema klassi lõpetas kolm naist. Esimene Eesti naispolitseinik oli Lydia Kukk, kes astus politseiteenistusse 1929. aasta sügisel.

1920. aastal asutati Eestis politseireserv, mille üksused asusid Tallinnas ja Petseris.

Politseireservis teenis nii jala- kui ka ratsapolitseinikke. Ratsapolitsei üksused olid kõige mobiilsemad ja distsiplineeritumad politseiuksused. Politsei ratsareserv andis 1. detsembri 1924. aasta mässu ajal enamlastele otsustava vastulöögi.

Rahu ajal suudeti politsei varustada vajalike kaitsevahenditega. Paar aastat pärast sõda kandsid politseiohvitserid külmrelvana Vene

mereväekortikut.

Mõök oli iseseisvusajal rohkem piduliku mundri juurde kuuluv iluasi. Kordnikud ja vanemkordnikud kandsid aastail 1923–1933 külmrelvana tääki. 1933. aastal võeti kasutusele kumminui.

Tulirelvadest oli Vabadussõja ajal ja pärast sõda suur puudus. Relvad olid eri tüüpi ja pad-

runeid ei jätkunud. Ajapikku kujunes Eesti politsei põhiliseks tulirelvaks Belgia brauning FN kal 7,65. Kasutusel oli ka nagaane ja mausreid.

Mõnel politseiuksusel oli kuulipilduja. 1936. aastal võeti käibelega gaasipüstolid. Eesti politseinikel oli tavaliselt kaks relva, millest üks oli teenistusrelv ja teine isiklik.

Eesti politseid kujundati ja arendati põhimõttel „pigem vähem, aga parimad“. 1920. aastal teenis välispolitseis 1840, kriminaalpolitseis 299 ning kaitsepolitseis 111 ametnikku, seega oli politseinikke kokku 2250.

1938. aastal oli 1486 välispolitseinikku, 157 kriminaalpolitseinikku ja 112 poliitilise politsei ametnikku. Politseivalitsuses töötas 31 ja Politseikoolis 5 ametnikku.

Kokku teenis sel aastal 1791 politseinikku, kellest 3 oli naissoost.

Eesti politsei oli töökas ja tõhus organisatsioon. Kriminaalpolitsei suutis juba 1923. aastal lahendada 61% kuritegudest ja see arv ei kahanenud ka edaspidi.

1930. aastate lõpul lahendati 98–99% tapmistest. Eesti politsei töönäitajad polnud teiste Euroopa riikide omadest kehvemad. Inimesed usaldasid ja abistasid politseid.

II maailmasõda viis politsei likvideerimiseni

23. augustil 1939. aastal sõlmisid Saksamaa NSV Liit mittekallaletungilepingu. Eesti oli nende riikide seas, kes jäid NSV Liidu mõjusfääri. Suur naaberriik surus

Eestile peale vastastikuse abistamise lepingu.

1939. aasta oktoobris Eestisse saabunud 25 000 punaväelast asusid neile määratud sõjaväebaasidesse. 17. juuni 1940. aasta varahommikul ületas Eesti Vabariigi riigipiiri veel 80 000 – 90 000 punaarmeevast ja vastupanul polnud enam mõtet. Eesti kaitseväes oli pelgalt 16 000 meest. 21. juunil viidi Eestis asunud punaväe toetusel läbi riigipööre. 21. juulil kuulutati välja nõukogude võim ja 6. augustil liideti Eesti Nõukogude Liidu koosseisu.

28. augustil 1940 politsei likvideeriti ja asemele loodi tööliste-talupoegade miilits.

14. juunil 1941 viidi Venemaa vangilaagritesse ja asumisele 10 000 inimest, kelle seas oli nii mehi kui naisi. Enamik politseinikke langes repressioonide ohvriks.

Politsei pärast iseseisvuse taastamist

Eesti politsei taasloomise mõte sündis ajal, mil organisatsiooni tegevuse vägivaldsest peatamisest oli möödunud ligi 50 aastat. Paljuki võib tõmmata paralleele 1918. aastal politsei loomise ja 1991. aastal taasloomise vahele.

Mõlemal korral võeti korrakaitsestruktuurid üle võõrvõimu käest, politseitöö põhimõtted ja arusaamad olid pärit teisest riigist ning politsei kujundamisel võeti eeskujuks põhiliselt Skandi-

naavia maad.

Siiski oli ka palju erinevat. Aastal 1918, mil Eesti riik ja politsei loodi, olime seotud Tsaari-Venemaaga. Võib-olla oli sellest süsteemist iseseisvasse riiki astumine selle võrra kergem, et rohkem olid omased niisugused üldinimlikud mõisted nagu peremehetunne, distsipliin ja ausus. Tookord loodi enne iseseisev Eesti riik

ning alles seejärel politsei.

Politsei taasloomise ajal olime aga veel Nõukogude Liidu koosseisus. See liit oli meile vägivaldselt peale surunud režiimi, kus inimeste eetilised arusaamad olid sügavalt väärastunud. Tõsiasi, et politsei taasloodi ajal, mil iseseisvuse taastamiseni jäi veel pool aastat, mõjutas kindlasti selle algusaja tegemisi.

Politsei taasloomist alustati võõrvõimu all

Ettevalmistusi organisatsiooni taasloomiseks alustati veel võõrvõimu tingimustes.

- 8. mail 1990 tunnistas ENSV Ülemnõukogu kehtetuks nimetuse Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik.
- 5. juunil 1990 langetas Eesti Vabariigi Valitsus otsuse avada politseinike ettevalmistamiseks Paikusel politseikool.
- 1. augustil 1990 väljus Eesti siseministrium NSV Liidu siseministriumist ning omandas iseseisvuse. Seega võttis Eesti Vabariik endale täieliku vastutuse korrakaitse eest.
- 20. septembril 1990 võttis Eesti Vabariigi Ülemnõukogu vastu politseiseaduse, millega algas miilitsastruktuuri praktiline kaotamine ja politsei taasloomine.

- 31. oktoobril 1990 määras valitsus ametisse politseipeadirektori.
- 5. novembril 1990 nimetati ametisse 12 politseiprefekti.
- 20. novembril 1990 loodi Eesti Vabariigi Riiklik Politseiamet ning 23. novembril politseiprefektuurid.
- Eesti taasloodud politsei alustas tegevust 1. märtsil 1991. aastal.
- 20. augustil 1991 langetas Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse Eesti iseseisvuse kohta.

Taasloomise järel nappis nii inimesi kui vahendeid

Eesti politsei taasloomisega ei vahetatud pelgalt miilitsamundrit ega nimetust, vaid loodi vormilt ja sisult täiesti uus organisatsioon. Esmaste raskustena kerkisidki tollase politsei ette kaadriprobleemid. Politseikoolist tulnud noored ei olnud omandanud veel praktilist töökogemust, väga paljud senised miilitsametnikud lahkusid, kaugeltki väike ei olnud nende arv, kes lihtsalt oma isiklike omaduste poolest ei sobinud politseis töötama. Lahkus kaks kolmandikku senistest juhtidest.

Politseistruktuuride juhtimise kohustus jäi paljuski noorte, väheste kogemustega politseinike õlgadele. Esimestel aastatel sattus politseisse ka juhuslikke inimesi, kes võeti tööle otse tänavalt, sest kohe oli vaja täita politseiametnike töökohad. 1995. aastani vahetus igal aastal keskmiselt 20% politseiametnikest.

Algusaastad olid rasked nii Eesti Vabariigile kui ka politseile. Puudus oli kõigest – kirjutusmasinatest, telefonidest, vormist, sidevahenditest, autodest, isegi harilikust valgest kirjapaberist. Haruldased olid arvutid ja paljundusmasinad. Paljud riigid abistasid Eesti politseid kantseimööbli, autode, side- ja arvutustehnikaga. Olulisel kohal oli teiste riikide pakutud koolitusabi. Eriti tuleb rõhutada narkokoolitust ning nüüdisaja majanduse ja pangandussüsteemi kontrolli võimaluste koolitust, mis olid tollasele politseile täiesti uued valdkonnad.

Palju tuge välismaa kolleegidelt

Alljärgnev loetelu annab üksnes põgusa ülevaate neist riikidest, kes esimeste seas meile abikäe ulatasid.

- Soome Vabariigi abile toetudes alustas tööd politseikool Paikusel.
- Rootsi Kuningriigilt sai politseikool metoodilist ja materiaalselt abi.
- Saksa Liitvabariik ja tema liidumaad Rheinland-Pfalz ning Schleswig-Holstein on andnud suuremahulist materiaalselt abi ja korraldanud hulgaliselt koolituskursusi.
- Ameerika Ühendriikide erinevate korra-

kaitseagentuuride abi on olnud suur erikategooria kriminaalpolitseiametnikke õpetades nii Eestis kui ka väljaspool.

- Suurbritannia on korraldanud meie juhtivpolitseiametnike väljaõpet ning andnud nõu politseitöö korraldamisel.

Tänapäeva ühiskonnas globaliseerub ka kuritegevus. Seda saab tulemuslikult ohjeldada ainult siis, kui suudetakse korrakaitseteenistused integreerida rahvusvahelisse koostöövõrku. Selle aluseks on erinevate riikide politseiteenistuste, rahvusvaheliste ühenduste ning institutsioonide hästi toimiv koostöö, kuhu on üsna kiiresti lülitunud ka Eesti politsei.

- 4. novembril 1992 võeti Eesti Interpoli Peaassamblee istungil Senegalis vastu Interpoli täisliikmeks.
- 1995. aastal alustas Eesti Vabariigi Peterburi Peakonsulaadis tööd Eesti politsei esimehe atašee.
- 1996. aastast alates on meie politseiametnikud osalenud rahuvalve- ja politseimisioonidel.
- 10. oktoobril 2001 allkirjastati Tallinnas Eesti Vabariigi ja Euroopa Politseiameti (Europol) koostööleping.
- 2005. aastast on Eesti Europoli täisliige.
- 2007.–2008. aastal on Eesti Läänemere maade organiseeritud kuritegevuse vastase rakkerühma (Baltic Sea Task Force on organized Crime) eesistuja.

Politseiametnike ja teenistujate kontaktide arendamiseks on Eesti politsei esindatud järgmistes rahvusvahelistes organisatsioonides: Euroopa Politseispordi Liit

– USPE (ühineta 1994), Rahvusvaheline Politseiasotsiatsioon – IPA (1995), Rahvusvaheline Politseijuhitide Assotsiatsioon – IACP (1997), Euroopa Naispolitseinike Ühendus – ENP (2001) ja Põhja-Balti Nais-

seiametimärki kandsid nad erariiete revääri all. Taasloodud politsei mütsimärk on identne omaaegse politseimärgiga.

Taasloodud Eesti politsei korraüksused kandsid esimestel kuudel, kohati kauemgi, endiselt miilitsavormi, sest uut veel polnud.

Iseseisvuse taastanud Eesti Vabariigi esimene kinnitatud politseiametnike vormiriietuse kirjeldus pärineb aastast 1992. Politseivorm oli tumesinist värvi.

Peas kanti kaheksanurkset vormimütsi või olenevalt hooajast kas suve- või talvemütsi.

Naistel oli sama vormiriietus, mis meestel, soovi korral oli lubatud kanda seelikut.

Vahepealsetel aastatel oli politseiametnike vormi värviks olnud ka hall ja väga lühikest

aega kandsid kõrgemad politseiametnikud pidulikel üritustel bordo-punast pintsakut ning lampassidega viigipükse.

Tänapäeval on Eesti politseinikel mugav ja tööks igati praktiline tumesinine vorm.

Sõltuvalt aastaajast kantakse kas suvist või talvist vormi. Iga politseiniku vormil on kindlad tunnused, nagu mütsimärk ja embleem varrukal. Mütsimärk kujutab endast emailitud politseivappi, mille sinisel kilbil on hõbedane püstasendis lõvi, kes hoiab esikäppadega väikest riigivappi. Seda ümbritseb kollasest metallist tammepärg, vapi tipu all on kaks risti asetsevat tammelehte. Varrukaembleemil on kujutatud politseivapp.

Kilbi kohal on sinise ääristusega valgel taustal siniste trükitähtedega kiri POLITSEI.

Naispolitseinike vormiriietus on viimastel aastatel teinud läbi põhjaliku muudatuse. Välja on töötatud spetsiaalne vormiriietus: särgid, lipsunõel, kübar, vormikuub ja viigipüksid, vest ning kaht tegumoodi kingad. Tööohutuse seisukohalt on kasutusele võetud mitmeid eririietuse komplekte (tugiüksuste, jalgratta-, moto- ja vee-politsei vormiriietus jne).

Politseihooned 1918–1940 ja 1991–2008

Esimese iseseisvusaja Politsei Peavalitsuse (Politseivalitsuse) ruumid asusid Toompea lossis. Politseivalitsused (alates 1926. aastast prefektuurid) paiknesid üldjuhul suurtes kivihoonetes, mida olid juba varem kasutanud tsaaripolitsei ja Vene Ajutise Valitsuse miilits. Linnades asusid prefektuuri ja politseijaoskonna ruumid sageli ühes ja samas hoones.

Välispolitsei jaoskonnad paiknesid enamasti riigile kuuluvates väiksemates majades või eramutes, mis ei olnud kohandatud politsei vajadustele ning mida ei olnud võimalik piisavalt turvata. 1. detsembri 1924. aasta riigipöörde ajal purustasid enamlastest mässajad Tallinnas mitme jaoskonna ruumid. Paari lähema aasta jooksul otsiti pealinna politseijaoskonda-

dele uued politseitöök sobivamad ja turvalisemad hooned ning ruumid.

Maakohtades töötanud konstaablite kantseleiruumid paiknesid tavaliselt talumajades, kus konstaablid ka ise elasid.

Eesti politsei taasloomisel 1991. aasta jaanuaris sai Politseiamet endale Tallinna Pagari tänava hoone, kust äsja oli lahkunud KGB.

Kui Eesti politsei 1. märtsil 1991 uuesti asutati, jäid tema käsutusse kõik senised hooned ja ruumid, kus oli asunud Nõukogude miilits. Need vajasisid kõigepealt hädapärast remonti. Eesti politseile oli vaja ka tänapäevasemaid hooneid. Esimeste hulgas ehitati välja Viljandi Politseiprefektuuri büroohoone koos logistikakompleksiga. Renoveeriti Põhja Politseiprefektuuri lõuna politseiosakonna büroohoone koos arestimaja ja logistikahoonetega, Tartu arestimaja ning palju teisi hooneid.

Riigi Kinnisvara ASi rajamisega 2001. aastal võeti suund üleminekuks üüripindadele, mis olid spetsiaalselt politsei tarbeks välja ehitatud või renoveeritud.

Erasektorilt üüriti Politseiametile ja Põhja Politseiprefektuurile Pärnu maantee hoonekompleks ning Lõuna Politseiprefektuurile Riia tänava hooned Tartus.

2008. aastal valmis Ida-Virumaal Jõhvis 150kohaline arestimaja koos vanglaga. Nüüdisaegsed konstaablijaoskonna hooned on ehitatud Tapale, Märjamaale, Iisakule ja Kilingi-Nõmmele.

Politseisõidukid 1918–1940 ja 1991–2008

Vabadussõja ajal ja vahetutel sõjajärgsetel aastatel politseil transpordivahendeid ei olnud ja loota tuli üksnes oma jalgadele. Talvel sõideti suuskadega, Peipsi järve äärsete alade politseinikud kasutasid uiske. Vabadussõja järel anti jaoskonnaülematele hobused ja nad sõitsid kas troska või saaniga. Kordnikud ja rajooniülemad (konstaablid) said jalgrattad, mõnel pool ka ratsahobused.

1926. aastal hakkasid politseinike liikumis-

võimalused paranema. Prefektid said oma käsutusse sõiduautod, komissarid ja vahetevahel ka konstaablid said mootorrattad. Bussi- ja rongiliiklus oli kogu Eestis tihe ning ulatuslik, seetõttu kasutasid politseinikud sageli ühissõidukeid.

Kriminaalpolitsei töö edukus olenes suuresti sellest, kui kiiresti ametnikud kuriteokohale jõudsid, kuid mingeid erilisi soodsaid tingimusi riik neile luua siiski ei suutnud. Kriminaalpolitseinikud kasutasid enam-vähem samasuguseid liikumisvahendeid kui kogu ülejäänud politsei. Vabariigi algusaastail sõitsid nad kütühobusega, kuid paari aastaga suudeti jaoskondadele tagada oma hobused. 1920. aastate keskpaigast alates sõitis kriminaalpolitseinik kuriteokohale juba kas jalg- või mootorrattaga, kaasas vaatlustarvete kast või vastav nahkpaun. 1930. aastate lõpul oli igas jaoskonnas auto ning vähemalt paar küljekorviga mootorratast.

Taasloodud Eesti politsei alustas tööd miilitsalt ülevõetud autopargiga.

Sõidukid värviti üle ja miilitsa asemele kirjutati autodele politsei. Põhilised sõiduvahendid olid Nõukogude Liidus toodetud Ladad ja UAZ-id. Uusi Ladaseid soetati esimestel aastatel veel lisaks.

Esimesed mõnikümmeid lääne sõidukit sai politsei kingituseks Soomest, Rootsist ja Saksamaalt. Need olid vanad, kasutusel olnud sõidukid, mis hädapärast meie politseile veel sobisid.

Esimesed uued autod soetati 1994. aastal Saksamaa abiraha eest. Aasta alguses saabusid uued politseivärvides Opel Astrad, sama aasta lõpus osteti üle saja Suzuki Vitara. Hiljem lisandusid autoparki veel Mazdad, Opel Vectrad, Volkswagenid, Renault`d, Nissanid, Citroënid, Fordid, Fiatid ja teised automargid.

Kui politsei taasloomise algusaastatel oli autosid 1300 ringis, siis nüüd 17 aastat hiljem saab politsei edukalt hakkama 800 autoga, sest nende kasutamine on muutunud läbimõeldumaks.

Esimesed viis mootorratast osteti liiklusjärelvalvele 1999. aastal. Praegu on neid politsei

politseinike Ühendus – NBNP (ühineta ühenduse asutamiskonverentsil 2001).

Lühikese ajaga loodud tõhus organisatsioon

Oluliseks politseioorganisatsiooni arengut mõjutanud teguriks tuleb pidada politseiteenistuse seaduse vastuvõtmist 14. mail 1998 ja selle rakendamist.

Teenistuse kohta kindlate reeglite kehtestamine, politseinikele esitatavate nõuete, ent ka garantiide fikseerimine seaduse tasemel pani aluse kvaliteetsetele muutustele ning tänapäevase politseioorganisatsiooni arengule.

Ka politseihariduse üleviimine kompetentsuspõhisele õppele ning politsei struktuuri ja juhtimise reformimine 2004. aastal, mil 17 politseiprefektuuri liideti neljaks prefektuuriks, on olulised tähised politsei arengus.

Politseioorganisatsioon on arenenud pidevalt muutudes. Vähem kui paarikümne aastaga on taas üles ehitatud hästi toimiv organisatsioon. Praegune politsei mõistab oma missiooni – olla usaldusväärne partner turvalisema Eesti loomisel.

Politseimunder 1918–1940 ja 1991–2008

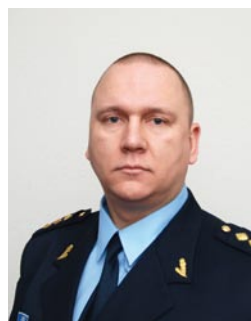
Esimene politsei vormiriietuse kirjeldus pärineb 1919. aasta juunist. Vorm jäljendas Eesti sõjaväe mundrit ja oli halli värvi, müts sarnanes Prantsuse sõjaväemütsiga.

1922. aastast alates püsis mundri värvina sinakashall. 1936. aastast kandsid politseinikud rinnal politseiametimärki (reakoosseis numברי, ohvitserid politseimärki). Kriminaal ja poliitiline (kaitse-) politsei mundrit ei kandud ja polit-

Kihnu kuninga kuulsusetu troonilt langemine

Mõni aasta tagasi kõneldi Kihnu vallavanemast Johannes Leasest vähemalt Pärnumaa teatud ringkondades kui Kihnu kuningast. Avalikuks tulnud eksisammud tõukasid aga kuninga troonilt ning kuulsusrikas ajastu leidis oma lõpu.

Ülemkomissar Mehis Mets

Lääne PP kriminaalosakonna majanduskuritegude talituse juht

Kriminaalasi sai alguse 31. mail 2005. aastal, kui politseile laekus info, et Kihnu vallavanem Johannes Leas nõuab Pärnumaa ettevõtjalt Taivo Luigelt pistist; lugu pidi olema seotud ehitus- ja remonditöödega Kihnu saarel. Säärasele tõisele teatele reageeris politsei kiiresti ning asus tegutsema otsekohe. 1. juunil alustati jälitusmenetlust, et saada maksimaalselt head tõendid, kuna kokkulepped ja raha üleandmised-vastuvõtmised pidid alles toimuma hakkama.

3. juunil saadi prokurörialt luba hakata kõnealuseid isikuid varjatult jälgima, kuna oli teada, et lähiajal annab T. Luik J. Leasele esimese summa. Arvestades seda, et täpset kuupäeva ega kellaaega ei olnud teada, oli konkreetse päeva määramine väga keeruline ning kaasatavatele üksustele info andmine ja nende töö plaani-

mine raskendatud. Abivalmis ja meie tegevusi toetavad kolleegid Põhja Politseiprefektuurist fikseerisid meie jaoks Lease ja Luige kohtumise 7. juunil Pärnus kesklinna silla juures. Kohtumisel tuvastasime, et Luik andis Leasele raha. Hiljem selgitasime välja, et see summa oli 45 000 krooni.

5. juulil 2005. aastal peeti J. Leas ja T. Luik kinni Pärnu linnas Papiniidu tänava (nn uue) silla juures. See kohtumine oli mõnda aega ette teada, sestap saime valmistuda mõistliku aja jooksul. Kinnipidamise juurde oli kutsutud kriminalist, kes filmiks kogu asja algusest lõpuni (see oli teoorias teostatav), et kellelgi ei tekiks hiljem pretensioone ning kogu tegevus oleks võimalikult põhjalikult jäädvustatud. Praktikas läks asi aga teisiti. Paraku ei saanud kinnipidamist parimal moel filmida, sest tegevused toimusid väga kiiresti. Ei olnud võimalik teha üldist pilti kogu olukorrast, st saata meest kaameraga ette filmima. Jäädvustati nii palju, kui selles situatsioonis võimalik oli. Soovitan võimaluse korral teha alati toimingust video, sest

Altkäemaksu võtnud endine vallavanem Johannes Leas

Foto: Lääne PP arhiiv

Altkäemaksu andnud ettevõtja Taivo Luik

Foto: Lääne PP arhiiv

hiljem kohtus mõjub kõigile osalistele videopilt kõige paremini.

Kinnipidamisel hakkas Johannes Leas vastu, kuid kõik lõppes siiski valutult ja hästi, kui välja arvata Johannes Lease katkine huul, mis rüseluses tahtmatult viga sai. Lease auto kindalaekast leidsime 85 000 krooni. Sularaha oli Taivo Luik välja võtnud Papiniidu tänaval asuvast pangakontorist. Samal õhtul tehti läbiotsimine.

Kõrvalepõikena võib öelda, et meedia vahendusel tekkis palju kära ning aktiivsemad Lease poolehoidjad kritiseerisid politsei ja riigi tegevust valjul häälel. 6. juuli hommikul saatsime eelmisel õhtul toimunu kohta pressiteate, nimelt et politsei pidas kahtlustatavana kinni Kihnu vallavanema Johannes Lease. Lühike teade sisaldas olulisimat infot, mida avalikkusel oli õigus teada:

„Politsei pidas 05.07.2005 õhtupoolikul kahtlustatavana kinni Kihnu vallavanema Johannes Lease. Teda on alust kahtlustada pistise võtmises.“

Politseile laekunud informatsiooni alusel alustas Lääne Politseiprefektuuri kriminaalosakond mais 2005. a kriminaalmenetlust Johannes Lease suhtes. Menetlust alustati KarSi § 293 tunnustel, mis käsitleb pistise võtmist. Läbivi-

dud menetlustoimingud andsid aluse kahtlustatava kinnipidamiseks.

Eeluurimist juhib Lääne Ringkonnaprokuratuuri Pärnu osakond.“

Seejärel võtsid sõna nii mõnedki kohalikud prominendid kui ka erinevad kommenteerijad ja „asjatundjad“. Politseid süüdistati liigse jõu kasutamises ning ebainimlikus käitumises, aga eks me ole ennegi kogunud, et teatud tundlike teemade puhul löövad emotsioonid lõkkele. Andsime avalikkusele teada asjade tegeliku seisuga niivõrd, kuivõrd olukord seda menetluse huve kahjustamata lubas.

Nüüd aga tagasi asjade ametliku käigu ja meie tegevuste kirjeldamise juurde. Menetluse ajal lasime 07.06.2005 teadlikult läbi 45 000 krooni suuruse summa, et ei Leas ega keegi teine ei saaks hakata hiljem rääkima provokatsioonist selle asja juures, sest juba 07.06.2005 oli teada, et see ei ole n-ö viimane makse Leasele.

Kuna Taivo Luik tunnistas samal juulikuu õhtul kõik üles, siis teda kinni ei peetud. Johannes Leas peeti aga kinni 48 tunniks ning kohtu loal vahistati 2 päeva hiljem kaheks nädalaks. Üks paljudest vaidlustest tekkis sellest, et Lease poega ei olnud võimalik samal õhtul telefonitsi kätte saada ning ta jäi kinnipidamisest teavi-

tamata. Teiste lähedastega kontakti ei otsitud, sest Leas soovis, et just pojale helistataks. Sellest vahejuhtumist puhuti ajakirjanduses suur mull ning selgituste jagamine võttis üksjagu aega ja energiat.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et see oli hea praktika, sest hilisem kohtuvaidlus tõi esile mõningad pisivead, mis ei muutnud küll asja, kuid millele võiks edaspidi tähelepanu pöörata, et kohtualune ei saaks viidata mingitele ebamäärastele asjadele.

Kuna avalikkus janunes pidevalt info järele n-ö Kihnu kuninga kohta, kajastas Pärnu Postimees Ester Vilgatsi vahendusel asja kohtusse jõudmist, kasutades selleks prokuratuuri abi, sest teada on, et seaduse järgi võib menetluse vältel lisainfot väljastada prokuratuur. Kuna tegemist oli vähemalt meie regiooni piires tundliku teemaga, võttis sõna ja jagas selgitusi Lääne Ringkonnaprokuratuuri juhtivprokurör Jüri Pikma. 29.04.2006 sai avalikkus teada, et asi on

saanud kohtuküpsiks.

Väljavõte ajakirjanduses ilmunust, mis kirjeldab toimunut üsna põhjalikult:

„Kohtueelne uurimine Kihnu endise vallavanema Johannes Lease pistisevõtmise kriminaalajas on lõppenud, prokurör on koostanud süüdistusakti ja selle kohtusse saatnud.

Lääne ringkonnaprokuratuuri juhtivprokurör Jüri Pikma tõdes, et iseenesest ei kehtnud uurimine teab mis kaua, sest kriminaalmenetlust alustati mullu mai lõpul. Leas ja talle pistist andnud Taivo Luik peeti kinni 5. juulil pärast seda, kui Luik oli Leasele 85 000 krooni üle andnud. See oli eeluurimise andmeil juba teine pistisesumma.

Esimesel korral sai Leas Luigelt raha 7. juunil, siis vahetas omanikku 45 000 krooni. Mõni aeg pärast selle raha saamist pani Leas pangakontoris oma panga-

arvele 43 475 krooni.

Pikma ütles, et kuriteo asjaolud on meedias juba kajastamist leidnud. Küll on vähem räägitud sellest, et süüdistatavana ei lähe kohtu alla

Politseid süüdistati liigse jõu kasutamises ja ebainimlikus käitumises, aga eks me ole ennegi kogenud, et teatud tundlike teemade puhul löövad emotsioonid lõkkele.

Hoiule võetud rahatähed menetleja töölaual

Foto: Lääne PP arhiiv

Selline nägi välja altkäemaksu võtnud Johannes Lease kabinet.

Foto: Lääne PP arhiiv

üksnes Leas kui pistise võtja ning Luik kui andja, vaid ka osaihingu Globetrotten raamatupidaja Merle Orav. Samuti on kohtu alla antud juriidiline isik OÜ Globetrotten.

Globetrotten, mille tegevjuht oli Luik, soovis Kihnu saarel tööd. Leas pakkus firmale sadamahoone taastamistööd, kuid küsis firmale valla tehtud 75 000kroonise ettemaksust 45 000 krooni endale.

Teise juhtumi puhul, muuseumihoonete renoveerimistöödeks, korraldati vähempakkumine. Lease nõustamisel tõi Luik peale Globetrotteni pakkumise kaks fiktiivset hinnapakkumist. Need olid mõistagi kallimad kui Globetrotteni oma ja töö sai Globetrotten. Valla 200 000 krooni suurusest ettemaksust nõudis Leas endale 85 000 krooni.

Kokku sai Leas pistisena 130 000 krooni. Globetrotteni juhatuse liige ja raamatupidaja Merle Orav aitas pistiseandmisele kaasa sellega, et võttis vajaliku raha firma arvelduskontolt. Oraval oli ainsana õigus kasutada firma pangakontot. 7. juunil võttis ta 45 000 krooni Ühispanga rahaautomaadist Pärnu Härma kaubahoovis ja andis raha Luigele, kes selle pool tundi hiljem parklas omakorda Leasele loovutas.

Teisel korral võttis Orav raha välja Kaubamajakas Ühispanga kontorist ja andis selle Luigele. Luik ütles Oravale, et sõidab kohtumisele Leasega. Mehed kohtusid Ehitajate teel pärast

Papiniidu silda, kus Leas Luigelt 85 000 krooni sai. Kohe pärast seda pidas politsei mehed kuriteos kahtlustatavana kinni.

Leas end eeluurimisel süüdi ei tunnistanud, Luik ja Orav võtsid tehtu omaks ja kahetsesid seda.

05.06.2008 jõustus Pärnu Maakohtu otsus, mille kohaselt karistas Pärnu Maakohus mullu novembris Johannes Least tingimisi kahe aasta ja kuue kuu pikkuse vangistusega ning määras talle kolme aasta ja kuue kuu pikkuse katseaja. Samuti võttis maakohus Leasele õiguse töötada kolme aasta jooksul avalikus teenistuses ning konfiskeeris 85 000 krooni, mis oli mehelt kinnipidamise ajal ära võetud. Kohus mõistis Leasele välja riigituludesse 45 000 krooni süüteoga saadud raha ning kuni selle summa tasumiseni ei vabastata tema pangakontosid aresti alt.

Kohus karistas juriidilise isikuna OÜ Globetrotten Johannes Leasele korduva pistise andmise eest 100 000-kroonise trahviga ning firma juhti Taivo Luike sama asja eest tingimisi ühe aasta ja kuue kuu pikkuse vangistusega kaheaastase katseajaga.

Kohus lõpetas OÜ Globetrotten endise juhatuse liikme Merle Orava suhtes menetluse oportuuniteediga. Orav peab kuue kuu jooksul riigituludesse tasuma 12 000 krooni.

Maakohtu otsuse jättis tänavu märtsis jõesse ka Tallinna Ringkonnakohus.

Juuni

Elmar Vaheri asumisega Põhja Politseiprefektuuri prefekti ametikohale nimetati Keskkriminaalpolitsei direktori ametikohale Erik Heldna.

Lääne Politseiprefektuuri korrakaitseosakonna politseidirektor Joosep Kaasik siirdus politseimissioonile Bosniasse ja Hertsegoviinasse. Lähetus algas 11. juunil ning kestab esialgu aasta.

7. juunil kell 1.10 sai politsei väljakutse Haaslava valda Kurepalu järve äärde, kus pidi telkima seltskond joores alaealisi. Sündmuskohale jõudnud politseinikud leidsid eest maas lebava keskmises joores 17aastase noormehe, teine nooruk jooksis aga politseiautot nähes minema. Noorukit hakati otsima teenistuskooeraga. Koera märgates hüppas põgenev noormees järve, kust ta siiski peagi välja ronis. Korrakaitsejad tuvastasid 17aastasel noormehel keskmise joores ja toimetasid ta arestimajja. Turvakontrolliga avastati nooruki endagi jaoks üllatuseks tema dressipluusi taskust ahven, kes oli arestimajja toimetatud täiesti alusetult. Politsei koostas mõlemale noormehel väärtteoprotokollid ja nad anti seejärel üle vanematele.

Juuli

Juuli alguses korraldasid sakslased Julgestuspolitsei osakonna töötajatele koolituse, kus tutvustati erinevaid julgestustaktikaid. Iga päev lõppes praktilise osa-

Põhja prefektuuri narkoüksus avastas Eesti suurima kanepikasvatuse

Mais avastas Põhja prefektuuri narkoüksus koostöös Piirivalveametiga Jõgevamaal asuvast talust kanepikasvatuse, kust leiti ligi 800 kanepitaime. „Tegemist oli põhjalikult läbi mõeldud ja professionaalse kasvatusega. Tühjade, ent juba kasutatud kanepitaimepottide hulga põhjal otsustades oli kasvatuse tegutsenud juba pikemat aega,“ rääkis Põhja prefektuuri narkokuritegude talituse juht vanemkomissar Kaido Kõplas. „Raske on öelda, kui suur hulk 400 juba valmis kasvatatud taimeid narkoturule jõudis, kuid konfiskeeritud 788 taimeid oleks kurjategijad võinud illegaalselt tulu saada rohkem kui 3,5 miljoni krooni.“

Politseiametite juhid vahetusid

Mai lõpus nimetas Vabariigi Valitsus siseminister Jüri Pihli ettepanekul Kaitsepolitseiameti peadirektoriks Raivo Aegi. Samal valitsuse istungil toetati Raivo Kүүdi kandidatuuri politseipeadirektori ametikohale. Juuni alguses kooskõlastas siseminister ka Elmar Vaheri kandidatuuri Põhja Politseiprefektuuri prefekti ametikohale ning Erik Heldna kandidatuuri Keskkriminaalpolitsei direktori ametikohale.

Politseipeadirektoriks nimetatud Raivo Kүүdi töö politseis algas 1990. aastal Valgas siseasjade osakonna piirkonnainspektorina. Aastatel 1991–1996 töötas ta Valga Politseiprefektuuris, alustades konstaabli ametikohast ning saades 1992. aastaks komissariks.

1996. aasta augustis jätkas Kүүt teenistust Tallinna Politseiprefektuuri Haabersti polit-

Politseipeadirektor Raivo Kүүd

Foto: Politseiameti arhiiv

seijaoskonnas komissarina ning ajavahemikul 1998–2003 oli ta sama prefektuuri Lõunapolitseiosakonna ülemkomissar. 2003. aasta jaanuaris sai Kүүt Tallinna Politseiprefektuuri politseiaseprefektiks ning aasta hiljem pärast prefektuuride ühendamist asus juhtima Põhja

Politseiprefektuuri.

Juuni

Julgestuspolitsei käis Belgias märulit vaatlemas

Juunis osales Julgestuspolitsei kiirreageerimistalituse vanemkomissar Marek Unt Belgia Kuningriigis Brüsselis ülemnõukogu istungil vaatlejana. Vaatluse eesmärk oli tutvuda sellega, kuidas on Belgia politsei valmistunud ülemnõukogu istungi ajal turvalisust tagama ning millised on Belgia politsei tegevused. Eelinfo oli, et tänavatele tulevad ebaseaduslikult meelt avaldama kalamehed kalastuskvootide ja kõrge

Brüsselis on veekahurid toodud tänavatele...

Foto: Julgestuspolitsei arhiiv

kütusehinna vastu. Kalameeste ebaseaduslik meelevaldus jäi ära ning kõik möödus politseile rahulikult.

18. juulil oli põllumeeste ja taksojuhtide kooskõlastatud meelevaldus, kus protestiti kõrge kütusehinna vastu. Sel päeval oli Brüsselis suur liiklusummik, kuna tänavatel liikus aeglaselt kindlaksmääratud marsruudil suur kolonn traktoreid ja taksosid. Õhtuks oli Brüsseli liiklus taastunud.

Sillamäel tabati arvatav sarivägistaja

3. juunil pidasid Narva kriminaalpolitseinikud kinni 19aastase noormehe, keda oli alust seostada alates möödunud aasta septembrist toime pandud seitsme raske isikuvastase kuriteoga.

Viru ringkonnaprokurör Konstantin Rostovtsevi sõnul oli kohtueelse uurimise ajal kogutud materjalidele tuginedes 19aastast noorukit alust kahtlustada tapmises ning mitmes Sillamäel toime pandud vägistamises ja vägistamiskatses. Kuna tegemist oli raskete kuritegudega ning vabaduses viibides võinuks nooruk jätkata uute kuritegude toimepanemist, taotles ringkonnaprokurör 5. juunil Viru Maakohult luba võtta mees vahi alla. Kohus rahuldus prokuröri taotluse.

Ida Politseiprefektuuri kriminaalosakonna

Narva kriminaaltalituse ülemkomissari Andres Jaggo sõnul avastati kuriteod tänu jälitustööle. Kõigi sündmuse täpsete asjaolude väljaselgitamiseks algatati kriminaalmenetlus karistusseadustiku paragrahvide alusel, mis käsitlevad tapmist ja vägistamist.

Põhja politseiosakonna uus hoone sai nurgakivi

25. juunil pandi Kolde puistee 65 juures pidulikult nurgakivi Põhja politseiosakonna uuele hoonele.

Rajatava kolmekorruselise politseimaja esimesel korrusel on välitööde osakond, korrapidajaruum, kinnipidamisruumid, klienditeenindus ja personali rietusruumid koos spor-

Politsei, linna- ja riigivõimu esindajad uuele hoonele nurgakivi panemas

Foto: Põhja PP arhiiv

disaaliga. Teisele korrusele tulevad peamiselt bürooruumid ja kolmandale õppeklassid ning juhtkonnaruumid. Politseimaja ehitustööd algasid 2008. aasta kevadel, tellijale antakse tänapäeva nõuetele vastav hoone üle 2009. aasta aprillis.

Juuli

Tartus tekitas elevust arestimajja sattunud paabulind

16. juulil kell 00.10 teatati politseile, et Tartus Jaama ja Raatuse tänava nurgal on paabulind. Tubli teataja aitas politseinikel linnu kinni püüda ning arestimajja jalutushoovi toimetada.

17. juulil kella 21 paiku teatati taas, et Tartus Roosi ja Puistee tänava ristmiku lähedal on ühe maja katusel paabulind. Sündmuskohale läks politseipatrull, kes kutsus appi ka päästjad. Päästjate abil toodi lind katusele alla ning anti omaniku kätte.

Omavalitsuste korrupsiooni uurimine kaitsepolitseile

19. juuli Vabariigi Valitsuse määrusega anti taas kaitsepolitsei pädevusse kohalike omavalitsuste tippkorrupsioonijuhtumite menetlemine. 2008. aastal saavutati kaitsepolitsei arvestatavaid tulemusi: alustati mitut kriminaalasja Ida-Virumaa ja Pärnu kohalike omavalitsuste kõrgemate ametnike suhtes.

Valmis Keskkriminaalpolitseid tutvustav film

Juuni esimestel päevadel tehtud Keskkriminaalpolitseid tutvustav film sai valmis juulis. Film kajastab erinevaid juhtumeid ja nende lahendusi, millega tegeleb Keskkriminaalpolitsei. Oma koha on filmis leidnud rahvusvahelised kurjategijad, narkolaborid ja pangaröövid. Kõige selle kõrval ei puudu muidugi KKP ametnike operatiivne ning asjatundlik tegutsemine, et keerulised juhtumid saaksid positiivse lahenduse. Ja nagu ikka – head võidavad.

Hetke pärast peab K-komando kurjategijad kinni.

Foto: Keskkriminaalpolitsei arhiiv

Kas sajandi juveelirööv või labane tänavakuritegu?

25. juulil rööviti Tallinnas kahelt Saksamaa kodanikult väidetavalt 35 miljoni krooni väärtuses vääriskive. Meedia tituleeris sündmuse kiirelt sajandi juveelirööviks. Juba samal päeval pidas Põhja prefektuur kinni röövis kahtlustatava 31aastase Eesti meeskodaniku ning kätte saadi ka väidetavad juveelid. Ekspertiisi kohaselt oli tegemist aga tavaliste lihtvõrd tsirkoonidega, mille väärtus küündis heal juhul paari tuhande kroonini.

ga. Eesti spetsialiste olid tulnud koolitama eksperdid Saksamaalt Rheinland-Pfalzist.

1. juulil tähistas Keskkriminaalpolitsei oma 15. aastapäeva. Keskkriminaalpolitsei direktori Erik Heldna sõnul on Keskkriminaalpolitsei üle põhjust uhkust tunda nii riigis kui ka välispartnerite ees. Keskkriminaalpolitsei on auga oma rolli täitnud ning teeb seda ka edaspidi.

25. juulil pidas politsei kinni ja 27. juulil vahistas Pärnu kesklinnas kaks leedulast noormees, keda kahtlustati kelmuses. Nimelt petsid nad libapolitseinikena raha välja vanematelt vene keelt kõnelevatelt isikutelt. Mehed pandi ajavahemikul 24.07–25.07.2008 toime 20 episoodi, neist 19 jäi lõpule viimata, kuna kannatanud ei usaldanud raha maksta, enne kui ei olnud kontrollitud edastatud teate õigsust.

27. juuli öösel käidi Tallinnas Ülase tänaval vargil Smilersi treileris, kust varastati bändi laulja Hendrik Sal-Salleri kitarri ning bändi pillimehe kitarriplokid. Põhja prefektuuri varavastaste kuritegude talitus tegi arvatava kahtlusaluse kindlaks, leidis varastatud esemed ning tagastas need muusikutele vähem kui kahe nädalaga. „See uudis tekitab tõeliselt hea tunde ja näitab, et Eesti politsei on oma ülesannete kõrgusel,“ tunnustas bändi mänedžer Aarne Valmis meedias politseinike tööd.

August

8. augustil peetud

tajad oma sõnul iialgi sattuda ei tahaks.

Oktoober

Oktoobri keskel avati Piritall Lillepi pargis uus 2,5 kilomeetri pikkune kergliiklustee, mis õnnistati sisse rulluisu- ja jalgrattavõistlustega. Julgestuspolitsei liiklusjärelvalve talitus oli võistlusel kohal kahe ATVga, tagades võistlusraja ohutuse sõidu ajal.

24. oktoobril kontrolliti ühisoperatsiooni vältel Pärnu kesklinnas paiknevat lõbustusasutust, kus tabati rekordiliselt suur hulk alkohooljoo- bes alaealisi. Paaritun- nine reid andis tule- museks 41 alaealiste koostatud protokoll alkoholi tarvitamise kohta; asutuse oma- nik rikkus aga karis- tusseadustiku § 276, mis käsitleb võimu- esindaja seadusliku korralduse eiramist. Seitsmele alaealisele koostati protokoll tubakaseaduse alusel.

Politsei leidis valu- tavahetuspunkti rün- nanud mehe. Narva valuutavahetuspunkti rünnaku kahtlustatav oli juba augusti lõpust vahi all, kuid alles oktoobris said uurijad lõpliku kinnituse tema osaluse kohta kuri- teos. Tuginedes eel- uurimise materjalide- le, kahtlustab politsei 44aastast meest röövi toimepanekus 22. au- gustil kell 2.13 Narvas Tuleviku tänava va- luutavahetuspunktis. Kahtlustatav ründas valuutavahetuspunkti töötajat, põhjustas talle kehavigastusi ning röövis kogu raha, mis seal parajasti oli. Kahjusumma oli 196 296 krooni.

koosseisus Ivar Prits, Andris Viltsin, Ravo Umal, Priit Altmäe, Aivar Ridamäe, Kalmer Ti- kerpe, Kalev Prillop ja Allar Karu. Eesmärk oli tutvuda lähemalt põhjanaabrite tööde-tegemis- tega ning luua kolleegidega isiklikke kontakte. Käidi Soome parlamendihoones, väliskülaste residentsis, presidendilossis ja Helsingi mere- liikluse juhtimiskeskuses. Objektidel arutleti valve korraldamise aluste ja põhimõtete üle. Helsingis tutvustati patrullautode varustust ning töö organiseerimist. Arutelud toimusid ka isikukaitse teemadel. Lühike, kuid sisutihe visiit oli talituse juhtidele kasulik ja õpetlik, sest sai võrrelda enda tööd kolleegide omaga ning va- hetada kogemusi.

Väikelaps jäeti tühermaale

11. oktoobri hommikul leiti Tallinnast Tartu maantee 84d juurest tühermaalt väikelaps. Lapse võtsid oma hoole alla meedikud, Põhja pre- fektuuri kriminaalpolitseinikud alustasid aga kohe tööd, et leida lapse vanemad. Politseinikel õnnestus lapse vanemate isikud ja tema tüher- maale jätmise põhjused välja selgitada mõne päevaga. Sündmust kajastati väga laialdast ka meedias ning selle kiire ja professionaalne lahendamine kinnistas politsei kui inimliku, hoo- liva ja inimesi kaitsva organisatsiooni kuvandit.

Tartus kirjutati avaldus luulevormis

Tudengineiu jäi Kuressaare-Tartu bussis ilma oma mobiiltelefonist ning kirjutas 20. oktoobril selle kohta Tartu politseis plangile luulevormis avalduse.

Lähtudes põhiväärtustest, otsustas Tartu politseijaoskonna vanemkonstaabel Kert Kot- kas, et lihtsalt kuiva kutse saatmisest Maris Mäele oleks vähe, ning kirjutas vastuse samuti luulevormis.

Maris Mäe avaldus

*Oh meelehärmi,
õhk nõrgub irriteerivat elementi,
otsin menti!
Kas või fragmenti
Herosest, kes sulgeks Shiva destruktivse silma
– ma jäin oma telefonist ilma!*

*Nokia, liugklapiga muusikamobiil,
kadunud kui tuuleiil.
Mind ürab kahtluseuss,
et kurikaelad samast rahvusest,
mis Natalja Gontšarova,
võib-olla nendel nimeks Vladimir, Vova.
Ja veel kolm seltsimeest,
kes irdund teest,
kus kõnnib kõlbeline kodanik.*

*Ja tulid peale Pärnust,
sellest areaalist, kus sagedane
nähtus lehemädanik,
kuulasid muusadest hüljatud muusikat,
nende maneerid olid luusivad
ja nende pilgud aplalt peatumas
mu õnnetul eelmainit' telefonil.*

*Täiega pime – kuritöökeskkond imeline
(mind hülgas riim).*

*Pauluse peatus, kuritöö veatus,
asjade loopärane seatus –
jah, kui oled Spinoza.
But I'm just a girl from countryside.*

*Kui sa õigel ajal teele ei asu,
ei ole jooksmisest kasu.*

*Täna tähelepanu eest,
see sündis Kuressaare-Tartu bussis
ja kahju 3000 Eesti krooni.*

Luuleandega vanemkonstaabel Kert Kotkas

Foto: Lõuna PP arhiiv

Kert Kotkase vastus

*Te muret mõistame
ja meelehärmi,
sest paraku kui seeni,
mida pärmil
võib soojas paljuneda roodus,
nii kahjuks vargaid ilmuda
võib võõrsil
ja ka kodus.*

*Et maailm siiski paremaks
saaks kas või mõni sentki,
Teil paluks tulla politseisse
või Teie keeli menti.*

*Et saaksime
seal viia läbi süüteomenetlust,*

*kus Teilt kui kannatanult lisaks
paluksime seletust,
mille abil täpsustada
võimalikult veel
saaks telefoni varastanud
kurjade portreed.*

*Ja kuigi kõva häälega
ei lubadusi hüüa me,
siiski Teid neil murepäevil
abistada püüame.*

Selline on Politseiameti operatiivraadioside ja eritehnika hooldekeskus.

Foto: Politseiameti arhiiv

November

Interpoli Eesti rahvuslik keskbüroo tähistas 16. aastapäeva

1992. aasta 4. novembril Dakaris toimunud Interpoli peassambleel võeti Eesti vastu Interpoli liikmeks. Interpoliga ühinemise aluseks oli 1991. aasta detsembris langetatud valitsuse protokolliline otsus Eesti politsei astumise kohta Interpoli liikmeks, mille järel loodi Politseiametis töörühm seda tähtsat sammu ette valmistama. Kuna liikmesuse eeltingimus oli vastava struktuuriüksuse olemasolu politseis, loodi 1992. aasta 1. juulist Politseiameti koosseisu Interpoli Eesti rahvuslik keskbüroo ning selle juhiks määrati politseidirektor Arnold Tenusaar. Algne nimetus Interpoli rahvuslik keskbüroo muudeti 2001. aastal rahvusvahelise kriminaalteabe osakonnaks ning hiljem uute funktsioonide lisandumisel kriminaalteabe osakonnaks.

Pärnu veepolitsei tegi neljandast hooajast kokkuvõtteid

Juunikuus oli veepolitseinike abi vaja Kihnust kolme vargapoisi mandrile toimetamiseks. Ööl

vastu 7. juunit murti Pärnu maakonnas Kihnu vallas Lina külas sisse kauplusesse, kust varas- tati alkoholi ja tubakatooteid. Mandrilt kohale tõtanud politseiametnikud asusid sündmust kontrollima ning üsna pea peeti kahtlustata- vana kinni kolm 1988. aastal sündinud noor- meest. Veepolitsei kaater tõi õigusrikkujad üle vee, võideldes kohati tuulega, mis küündis 12 meetrini sekundis.

Koostöös Keskkonnainspeksiooni Lääne regiooni Pärnu osakonnaga kontrolliti maikuu lõpus ning novembrikuu alguses Kihnu saare ümbrust.

Veepolitsei igapäe- vatööde hulka kuulub väikelaevajuhtide kontrollimine ja eri- nevate veeürituste alade turvamine, peale selle kutsutakse korrale hooletuid skautrijuhte ning abistatakse mootori- rikke tõttu hätta jää- nud sõidukijuhte. Po- litseikaater patrullib Pärnu, Sauga ja Reiu jõel ning Pärnu lähel. Veeliikluses aitavad veepolitseinike kõrval igal aastal järelevalvet teha keskkonna- ja piirivalveametnikud. Kolme ametkonnaga üheskoos tehakse kõik, et muuta vee- liiklus turvalisemaks.

Novembrikuu esimeses pooles kuu- lutati veepolitsei hoo- aeg lõppenuks ning käimas on tööst kokkuvõtete tegemine.

Politsei sai uue side- ja hooldekeskuse

3. novembril avati Tallinnas Rahumäe teel Politseiameti operatiivraadioside ja eritehnika hooldekeskus.

Politseitöö areng liigub lähiaastatel välitöö suurema tähtsustamise poole. See suurendab vajadust sidevahendite ja politseisõidukitele paigaldatud elektrooniliste eriseadmete töö- kindluse järele. Et politsei jõuaks kiiremini elanikele appi, peavad tugiteenused suutma kiiresti ja tõrgeteta tagada välitööd tegevate politseinike jaoks seadmete tehnilise korrasole- ku. Mida kiiremini parandatakse politseisõidu- ki seadmete rikked ning mida lähemal on sel- lekohane hooldus ja remont, seda kärmemalt saavad politseiautod taas patrullima sõita.

Tallinnas Rahumäe tee 6 paiknevas hoo- nes on ennekõike mõeldud töö ratsionaalsele korraldamisele ja tööohutusele. Ühel ajal saab teenindada korruga viit operatiivautot. Samas on ka ruumid operatiivautodele paigaldatavate seadmete alase esmase koolituse tarvis. Samuti asub majas operatiivraadiosidekeskus, kust hallatakse politsei raadiovõrke ja kontrollitakse raadiosidet.

Ida Politseiprefek- tuuri kriminaalosa- konna Narva krimi- naaltalituse ülemko- missari Andres Jaggo sõnul on sama meest alust kahtlustada ka teiste kuritegude toi- mepanekus.

November

7. ja 8. novembri osa- lesid Järvamaa messil ka politseinikud, et saada elanikega vahetut kontakti. Messikülastajad said lahendada liiklusteste, proovida erinevate ainete mõju alko- meetrile ning tutvuda robotifoto tegemise- ga. Politsei messiboks oli populaarne.

17. novembril kü- lastas Politseiametit Soome politseide- legatsioon eesotsas politseipeadirektor Mikko Paateroga. De- legatsiooni kuulusid veel politseidirektor Kari Rantama, polit- seipeanounik Robin Lardot, politseinõu- nik Reijo Hyytiäinen, Soome politsei side- ohvitser, Eesti Soome suursaatkonna nõunik Ari Lahtela ja tõlk Ruta Rannat.

Kohtumisel andsid mõlemad pooled üle- vaate siseturvalisuse hetkeseisust ja orga- nisatoorsetest muu- tustest, käsitleti ühise koostöö tõhustamist ja arendamist, sh ka ametnike vahetamise vajadust. Nõupida- misel räägiti ka Eesti politsei soovist liituda Põhjamaade politsei ja tolli sideohvitseride võrgustikuga. Lepiti kokku, et koostatakse ühine tegevuskava ning määratakse konkreetsed tegevus- te juurde kontaktid.

Pidulik ühispilet teeneteristidega autasustatutega:

Esimene rida vasakult: Elmar Nurmela, Sisekaitseakadeemia politseikolledži direktori asetäitja; Allan Martin, Kaitsepolitsei ameti ülemkomissar; Joosep Kaasik, Lääne Politseiprefektuuri koosseisuväline politseidirektor; Raivo Aeg, Kaitsepolitsei ameti peadirektor; Raivo Kүүt, politseipeadirektor; Christen Ekberg, endine Rootsi Keskkriminaalpolitsei direktori asetäitja; Toomas Hendrik Ilves, Eesti Vabariigi president; Jörg Ziercke, Saksamaa Liitvabariigi Kriminaal ameti president; Jüri Pihl, siseminister; Madis Melzar, Põhja Politseiprefektuuri Lääne-Harju politseiosakonna juhtivkonstaabel; Tiiu Karner, Põhja Politseiprefektuuri Ida-Harju politseiosakonna juhtivkonstaabel; Jüri Härma, Põhja Politseiprefektuuri Põhja politseiosakonna komissar

Teine rida vasakult: Kert Kotkas, Lõuna Politseiprefektuuri Tartu politseiosakonna juhtivkonstaabel; Marek Unt, Julgestuspolitsei korrakaitseosakonna kiirreageerimistalituse vanemkomissar; Tõnu Janter, Julgestuspolitsei korrakaitseosakonna liiklusjärelvalve talituse komissar; Olari Valtin, Kaitsepolitsei ameti komissar; Urmas Umbleja, Kaitsepolitsei ameti komissar; Aleksander Žegulov, Ida Politseiprefektuuri kriminaalosakonna organiseeritud kuritegevuse talituse vanemkomissar; Toomas Paap, Ida Politseiprefektuuri Jõhvi politseiosakonna ülemkomissar; Tanel Samuel, Politsei ameti teabe-turbe osakonna vanemkomissar; Juhan Ojasoo, Põhja Politseiprefektuuri kriminaalosakonna varavastaste kuritegude talituse vanemkomissar; Mehis Mets, Lääne Politseiprefektuuri kriminaalosakonna majanduskuritegude talituse ülemkomissar; Andres Ratassep, Kaitsepolitsei ameti juhtivassistent; Tõnu Miiļvee, Kaitsepolitsei ameti ülemkomissar; Marek Kuus, Kaitsepolitsei ameti vanemassistent; Allar Sakkool, Kaitsepolitsei ameti juhtivassistent

Kolmas rida vasakult: Indrek Koemets, Lõuna Politseiprefektuuri Tartu politseiosakonna ülemkomissar; Ain Muru, Julgestuspolitsei teenistuosakonna personalitalituse juhtivkonstaabel; Kristjan Toom, Politsei ameti liiklusjärelvalve ja korrakaitse osakonna operatiivtalituse komissar; Marek Tiirats, Lõuna Politseiprefektuuri korrakaitseosakonna liiklustalituse ülemkomissar; Pascal Caretta, Prantsuse Vabariigi Siseministeeriumi politsei atašee; Andrei Taratuhin, Lääne Politseiprefektuuri kriminaalosakonna Haapsalu kriminaaltalituse politseijuhtivinspektor; Jörg Lehmann, Saksamaa Liitvabariigi Kriminaal ameti sideohvitser; Martin Ilumets, Keskkriminaalpolitsei kriminaalteabe osakonna II talituse vanemkomissar; Olev Tammann, Lääne Politseiprefektuuri kriminaalosakonna Pärnu kriminaaltalituse vanemkomissar; Harry Andresson, Lõuna Politseiprefektuuri Viljandi politseiosakonna Suure-Jaani konstaablijaosakonna komissar; Reigo Loginov, Põhja Politseiprefektuuri Lõuna politseiosakonna komissar; Reimo Raivet, Põhja Politseiprefektuuri kriminaalosakonna isikuvastaste kuritegude talituse vanemkomissar; Endrik Möistlik, Vabariigi Presidendi vanemkäsundsohvitser, major

Raivo Küüt: "Ükski politsei ei ole maailmas lõplikult valmis."

Politseipeadirektor Raivo Küüdi kõne Eesti politsei 90. aastapäeval Estonia teatrisaalis 15. novembril 2008.

Härra Vabariigi President
Teie Ekstsellentsid
Austatud politseiametnikud ja teenistujad
Daamid ja härrad

On loomulik, et koos riigiga sünnib ka tema politsei. Aasta alguses tähistas Eesti Vabariik oma juubelit, täna teeb seda politsei. 90 aastat on auväärne vanus, riigi ja organisatsiooni jaoks aga küllaltki lühike aeg.

President Meri on öelnud: „On olemas riikide poliitiline kell ja see tiksub igas riigis erinevalt. Ja väikestes riikides

tiksub ta palju kiiremini, väikeste riikide üks tunnus on see, et neile mitte kunagi ei ole antud nii palju aega nagu suurriikidele.“

Õeldu kehtib ka politsei kohta. Eestis oleme üks suuremaid organisatsioone, teiste riikide politseidega võrreldes aga üsna väike. Seepärast peab meiega kell tiksuma teises tempos. Ja seda ongi ta teinud. Meile ei ole kunagi antud aega pikalt planeerida ja analüüsida. Meid on tagant kiirustanud, aga samas on kannustanud soov muutuda ja areneda, olla võrdväärne partner teistega. Nii ongi kõigi meie ühise töö tulemuseks nüüdseks hästi toimiv organisatsioon, mille oleme suutnud taas üles ehitada vähem kui paarikümne aastaga.

Vaid mõni päev tagasi pidasime politsei eetikakonverent-

si. Seepärast lubatagu mul rääkida meie põhiväärtuste võtmes, milleks on professionaalsus, ausameelsus, inimlikkus ja koostöö. Nelja põhiväärtuse esitähete liitmisel tekib sõna „PAIK“, millel on eesti keeles tähenduslik sisu. Ühelt poolt on see ala, kus asutakse, teiselt poolt võib see olla ka mingi tühimiku täitja. Meie elus on olukordi, kus õigete lahenduste leidmine on üsna keerukas. Just siis tulevad appi põhiväärtused ja aitavad meil teatud lünki või tühimikke täita. Meie sihiks on järgida neid väärtusi nii, et võiksime öelda: Eesti politsei tahab ja suudab olla PAIKapidavate väärtuste kandja.

Professionaalsusest rääkides võime kindlalt väita, et oleme palju teinud ja saavutanud, kuid mitu korda rohkem on veel teha. Efektive korrakaitseüsteemi edu pant on olla üks samm teistest ees, st näha ette võimalikke arengusuundumusi, neid analüüsida ja leida parimad lahendused. Seepärast on ülioluline korrakaitsestruktuuride pidev arendamine. Reformid politseis peavad jätkuma, kuid nad ei tohi meie organisatsiooni lõhestada. Probleeme ja vastuolusid on alati, kuid lahenduste leidmine on esmajoonel meie endi kätes. Me vajame ühiseid arusaamu õigustest, kuid samas ka vastutusest. Meie ülesanne on neist lähtudes langetada otsuseid, mis oleksid mõistlikud ja vastuvõetavad. Kõik see saab aga toimuda vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute järjepideva arendamise kaudu.

Maailm kasvab kokku, ta muutub keerulisemaks. Turvatunde tähendus on tänapäeval kõigi jaoks muutunud. Veel kaks aastat tagasi arvasime, et elame rahulikus Eestis ning suured rahutused ja konfliktid toimuvad kuskil kaugel, meist eemal. Nüüd oleme kogenud massirahutusi siinsamas enda riigis, oleme tunnustajateks olnud sõjalisele konfliktile siinsamas meie Euroopas. Kõik see paneb sisejulgeolekule veelgi suuremad nõudmised ja kohustused. Ei piisa vaid sellest, et oleme riigisiselt hästi toimiv organisatsioon ja hea partner inimestele, kes selles riigis viibivad. Järjest olulisemaks saavad kontaktid rahvusvahelisel tasandil ja koostöö korrakaitsestruktuuridega terves maailmas. Politsei peab oskama maailmas toimuvatele muutustele, sh majanduslikele, kiiresti reageerida ning seeläbi suutma oma tööd veelgi professionaalsemalt teha.

Räägime aususest ja ausameelsusest. Aga kas me iga päev ranname endale aru, mida see sõnapaar tegelikult endas kätkeb? Kas leiame alati kooskõla oma mõtete, sõnade ja tegude tasandil? Au, õigluse ja usaldusväärse süvendamine peab olema meie tööde ja tegemiste lahutamatuks osaks. Kui vahel läheb raskeks, mõelgem oma isadele, vanaisadele ja oma ametivendadele, kes selle riigi meie jaoks kätte võitlesid ning ennastalgava tööga kindlustasid. Neil oli jõudu jääda ausameelseks ka siis, kui ees ootas vangilaager või hukkamine. Nad ei salanud maha oma riiki ega ametit.

Oktoobrikuu viimasel päeval avasime Paide kirikus mälestustahvlid teenistuskohustuste täitmisel hukkunud politseiametnikele. Nemad suutsid jääda ausameelseks, seistes vastamisi õigluse nõudega ja kohustusega olla ustav. Neil oli julgus tegutseda, nad ei laskunud kartusel, vales ülekohtul endast võitu saada.

Meie üks põhiväärtusi on inimlikkus. Sellest kõneldakse palju, kuid sootuks vähem suudetakse seda tegudes

väljendada. Edule ja saavutustele suunatud ühiskonna pingeline tempo annab ennast tunda kõigile. See väsitab ihu ja hinge ning tekitab järjest kasvavat vaimset pinget. Juba varasest east peavad lapsedki olema valmis kõikide ja kõigega konkureerima. Meist keegi ei tea, millal Ilmar Raagi filmis „Klass“ kajastatud traagilistest sündmustest võib saada Eesti reaalsus.

Au, õigluse ja usaldusväärse süvendamine peab olema meie tööde ja tegemiste lahutamatuks osaks.

Vanematel on vähe aega oma lastele pühendada, abikaasadel on vähe aega teineteise ja kodu jaoks, töökaaslased ei märka enam üksteist, sest töökoorem on liiga suur. Mida saaksime teha, et teisel inimesel meie kõrval oleks kergem elada ja töötada. Usun, et võtmesõnadeks on siin tähelepanu ja hoolivus. Olgem hoolivamad meid ümbritsevate suhtes, olgu nendeks siis meie lähedased ja kolleegid või abivajajad ja meist nõrgemad.

Nüüd aga peatagem koostööl, mis iseenesest on tõeline riiklik, kui seda oskuslikult kasutatakse. Mida paremini suudame seda potentsiaali rakendada, seda edukamad ja konkurentsivõimelisemad me oleme. Hiina vanasõna ütleb: „Räägi mulle, ja ma unustan. Näita mulle, ja ma jätan meelde. Kaasa mind, ja ma mõistan.“ Kaasamine on osalemine, konsulteerimine ja informeerimine. Me vajame pidevat ja ausat kahekõnet rahvaga. Ükski meie otsus ei tohi rahva jaoks jääda mitmeti mõistetavaks ega õhku rippuma. Me peame mõistma politsei missiooni olla usaldusväärne partner turvalisema Eesti loomisel. Et seda missiooni täita, selleks vajame liitlasi: ennekõike rahvast, ent ka partnerlust teiste institutsioonidega ning tugevat meeskonnatööd omaenda organisatsioonis. Taas kord on kõige selle aluseks üksteisest hoolimine, abi osutamine ja teadmine, et töötatakse ühise eesmärgi nimel.

1922. aastal, vaid neli aastat pärast politsei loomist, andis riigivanem politsei tegevusele järgmise hinnangu: „Tänu sellele, et meil jõuti luua politsei, kes ennast ohverdades tööle asus, suudeti korralagedusele piir panna. Meil on ju ikka veel see vana vaade veres, et politsei on meie vaenlane. Läänes valitseb aga niisugune vaade, et kui politsei abi palub, siis terve uulits kokku jookseb ja püüab politseinikule abiks olla. Seal saadakse aru, et politsei kaitseb kodanikke ja riiki. Politseinike püsiv töö, ennastalgav jõupingutamine on riigivanema tänu ja riigikogu kiiduavaldused ära teeninud. Tohin arvata, et ka kodanikud, kes vahetevahel meie politseid enam vana kombe kui südametunnistuse järele siunavad, tema edukat tööd oma südame põhjas õieti ning tänuga hindavad.“

Eks ole paikapidavad mõtted peaaegu 90 aastat hiljemgi. Austatud politseiteenistujad, head politseisõbrad ja koostööpartnerid! Ma tänan teid südamest tehtu eest!

Kuigi meie politsei on 90 aastat vana, oleme siiski pidevalt uuenev, aja kulgemisega ühte sammu astuv, nooruslik ja elujõuline organisatsioon. Aastakümned annavad meile kogemusi, aga nad on samal ajal ka suunanäitajaks innovaatilisusesse. Ükski politsei ei ole maailmas lõplikult valmis. Ka meie tulevastele põlvetele jätkub küllaga tööd. Seepärast soovin jõudu tööle!

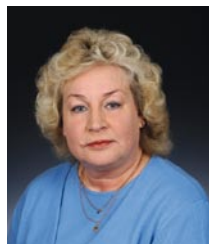
Head pidupäeva teile kõigile!

Juubeli vääriline pidu

Tantsijatel tegi suu magusaks juubelitort.
Foto: Rene Velli

Politsei juubelipidustuste jätkuna toimus 15. novembril Oleviste kirikus pidulik jumalateenistus. Keskpäeval kirikusse kogunenud inimesed mälestasid hukkunud politseinikke ning said osa kaunist muusikast politseiorkestri ja Oleviste kiriku koori esituses.

Anne Osvet
Politseiameti
kommunikatsiooniosakonna
juhataja

Sajune novembriõhtu ei heidutanud aga neid sadu politseiametnikke ja külalisi, kes sammud Estoniasse seadsid. Seal algas politsei aastapäeva pidulik kontsert ja aktus. Pidulikkust oli sel korral ehk rohkemgi, sest 90 aastat on väarikas iga ja nõuab ka kaunit väärikat üritust. Vihmast hoolimata olid piduriided ja soengud ikkagi viimase lihvi saanud ning rõõmsalt astusid külalised teatrimaja uksest sisse. Pärast kätlemist politseipeadirektoriga liikusid külalised saali.

Õnnitlused politseile presidendilt ja siseministrilt

President Toomas Hendrik Ilves ei olnud kiidusõnadega politseinike aadressil kitsi ja nimetas kadestamisväärseks inimeste suurt usaldust politsei vastu. Samas lisas ta, et loorberitele puhkama jääda ei saa, sest ennekõike hindavad inimesed keskkonda turvaliseks ikkagi politseiametnike igapäevase töö järgi.

Oma tervituses kohalolnuile pani siseminister Jüri Pihl rõhu turvalisusele. On äärmiselt oluline, et inimesed tunneksid end riigis turvaliselt ja kindlalt. Iga politseinik vastutab Eestis nii oma organisatsiooni kui ka kogu ühiskonna ees.

Politsei on siseministri sõnul teinud oma tööd hästi ning inimesed usaldavad politseid, kuid meele järele olemine ei ole mitte kõige tähtsam. Kõigepealt tuleb tegutseda professionaalselt ja seadusi järgides ning teha seda iga päev raugematu jõuga.

Politseipeadirektor Raivo Kütü keskendus politsei põhiväärtustele. Turvatundest kõneldes rõhutas ta, et maailm meie ümber muutub väga kiiresti. See, mis alles eile tundus igati harilik ja turvaline, on täna äkki hirmutav ja uus, olgu need siis ehmatavad aprillisündmused kodu-

Paremal: (vasakult) Kaitsepolitsei peadirektor Raivo Aeg, Julguspolitsei komisjar Tõnu Janter (esiplaanil), politseipeadirektor Raivo Kütü, siseminister Jüri Pihl, president Toomas Hendrik Ilves
Foto: Rene Velli

All: segakoor Sõpruskond ja solistid (vasakult) Tõnis Mägi, Luisa Lõhmus, Gerli Padar ja Jüri Aarma
Foto: Rene Velli

Ülal: elevust tekitas üritusel ka peretoe- tusprogrammi loterii. Peavõidu, 10 000-krooni- se kinkekaardi reisi- büroolt võitis sel aastal Lõuna PP Viljandi PO vanemkonstaabel Alo-Aivo Takel.
Foto: Rene Velli

Vasakul: tantsuks mängis juubeliüritusel Rock Hotel, solistiks Ivo Linna.
Foto: Rene Velli

arvasid paljud aegadetagust kõnekatkendit kuulanud inimesed.

Seejärel andsid president, siseminister ja politseipeadirektor ning Kaitsepolitseiameti peadirektor tublidele politseiametnikele kätte politsei teeneteristid.

Meeleolukas kontsert eesti tippolistidega

Ja oligi aeg kuulata kontserti, mille juhatas sisse politseiorkester. Pooletunnise kontserdi üldine toon oli reibas, positiivne ja parajalt isamaaline. Nii Gerli Padar kui ka Tõnis Mägi laulsid võimsalt ja väega. Kas andis neile jõudu politseiorkester ja segakoor Sõpruskond, kuid Tõnis Mäe legendaarne „Koit“ oli uskumatult mõjuvõimas ja liigutav.

Kui politseipeadirektor keskendus oma kõnes põhiväärtustele, siis nooruke solist Luisa Lõhmus, kes sai lauluga publiku hoo- bilt oma lummusesse, oli otsekui põhiväärtuse kehastus. Nii- sugust inimlikkust ja hoolivust, mida õhkus Luisale mänguasja ulatanud politseiniku ja tütarlapse tinglikust kahekõnest, oli südant soojendav vaadata. Jätkuks vaid politsei igapäevatöösse sama- suguseid olukordi ja meeldivat suhtlemist,

ses Tallinnas või hirmutav relvakonflikt Gruusias. Et meil kõigil jätkuks kindlameelsust ja aatelisust, tuleb meelde tuletada, kuidas talitasid omal ajal meie isad ja vanaisad. Nemad jäid endale kindlaks ka siis, kui ees ootas vangilaager või hukkamine. Samasugust eetilist oma riigi, organisatsiooni ja iseenda suhtes peab jätkuma igal politseinikul, tödes peadirektor.

Ajalugu tuli lähemale ka Jüri Aarma ette kantud omaeegse siseministri Kaarel Eenpalu kõnes. Nii mõnedki teemad ja seisukohad on üllatavalt muutumatuna läbi 90 aasta rännanud,

mõtlesid küllap paljud.

Kontsert lõppenud, asus saalist välja valgunud publik maitsma suupisteid ning omavahel vestlema. Oli neid, kes tahtsid hetke jäädvustada ja astusid Valges saalis päevapiltniku juurde. Rohkem või vähem lavastatud hetked saidki piltidele püütud ning kui avavalsi helid kontserdisaalist kõlama hakkasid, liikus raskuspunkt tantsupõrandale.

Tujuküllane politseiball kestis politseiorkestri, Rock Hoteli ja Ivo Linna eestvedamisel veel mitu tundi.

Esinejadki ei pidanud tühjade kätega lahkuma – kingitused andis üle Raivo Küüt.

Foto: Priit Raju

Politsei 90. aastapäev Politseiametis

Politseiametis tähistati politsei aastapäeva 12. novembril Politseiameti I korruse saalis. Pidupäevakõne pidas politseipeadirektor Raivo Küüt, muusikaliste vahelaladega esinesid politseiorkestri muusikud.

Politseipeadirektor andis hulgaliselt tänukirju ning teenetemärke tublimatest tublimatele ameti töötajatele. Meeles peeti ka koostööpartnereid. Koosviibimise lõpetas väga liigutav ja lõbus esinemine Rapla Laulustuudio poiste triolt Tohoh ja Rapla Ühisgümnaasiumi gümnaasistide kvartetilt Varuväljapääs Thea Paluoja juhendamisel.

Priit Raju

Politseiameti kommunikatsiooniosakonna peaspetsialist

Eesti politsei 90. aastapäeva Virumaa regiooni pidulik vastuvõtt

Jõhvi Kontserdimaja ukсед avati pidulistele ja külalistele 12. novembril kell 17.00. Keegi peole soovijatest ukse taha ei jäänud ja pidu nautis umbes 300 inimest.

Eesti kombe kohaselt juhatas piduliku aktuse kell 18.00 sisse Eesti Vabariigi hümnü ühislaulmine, millele järgnes Ida Politseiprefektuuri prefekt Tarmo Kohvi tervituskõne.

Juubelikõnes, mida võiks ühtlasi tänukõneks nimetada, rõhutas prefekt: „Kõige aluseks on inimesed, asutuses töötavad suuremad ja väiksemad meeskonnad, nende teotaha ja võimekus. Uhkusega saan täna öelda, et me ei ole läinud libedale teele tulemuste tagaajamisel, vaid oleme suutnud teha asja mõistuse ning õiglusega, unustamata õigust.“

Ida Politseiprefektuuri tänukirja ja rahalise kingituse summas 5000 krooni sai prefektilt ka Virumaa regioonis elav ainus elus olev okupatsioonieelse Eesti politseiametnik Ferdinand Vilimäe.

Kõnet peab Ida prefektuuri politseiprefekt Tarmo Kohv.

Foto: Ida PP arhiiv

Piduliku aktuse lõpetas Konguta segakoori lühike, ent emotsiooniderohke etteaste. Öhtu peaesineja oli ansambel Supernova oma äärmiselt kirju repertuaariga. Bändipauside ajal sai jälgida tantsugrupp Moduse lustakaid lindi-hop etteasteid. Kuumaks üllatusesinejaks oli Tatjana Mihhailova (JZ Belle) koos hurmavate tantsutüdrukutega. Peo kulminatsiooniks oli saali kantud pidupäevatorit.

Karis Niisuke

Ida Politseiprefektuuri sisekommunikatsiooni juht

**Ainus teadaolev elus
Eesti Vabariigi esimese
iseseisvusaja politseinik
Ferdinand Vilimäe, kes
elab praegu Virumaal.**

Foto: Ida PP arhiiv

Pidupäev Lääne Politseiprefektuuris

Lääne Politseiprefektuur tähistas Eesti politsei 90. aastapäeva 12. novembril Pärnus teatris Endla. Alustasime pidupäevaüritust aktusega, kus temaatilise kõnega esines politseiprefekt Priit Suve.

Aktusel tunnustasime parimaid endi seast ning meid enim toetanud koostööpartnereid. Auhinnalaud sai üsna pikk, ühtekokku tõsteti esile 142 inimest ja asutust. Lisaks sellele tunnustasime tulenevalt meie põhiväärtustest meie parimaid viies kategoorias. Tegemist on traditsioonilise ettevõtmisega, mis leiab aset juba neljandat aastat. Parim korrakaitsepolitseinik Üllar Kütt töötab Paide politseijaoskonnas ning parim kriminaalpolitseinik Aljona Lind Pärnu kriminaalpolitseijaoskonnas. Parimaks koostööks tunnustati Lääne ja Põhja prefektuuri narkokuritegude talituse koostöö. Parimaks teoks osutus Paide politseijaoskonna projekt „Turvaliselt siia-sinna“. Aasta uustulnuk on Juhan Malmberg Rapla politseijaoskonnast.

Pärast aktust vaatasime teater Endla lavastust „Pisuhänd“, mis üllatas oma vaatenurgaga klassikasse kuuluvale teosele ning tekitas üksjagu elevust.

Nii nagu ühele korralikule juubeliüritusele kohane, lõpetasime öhtu politseiprefekti vastuvõtuga teatri sammassaalis.

Vanemkomissar Kaja Kukk

Lääne Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo juht

Politseiprefekti vastuvõtt Endla teatri sammassaalis

Foto: Lääne PP arhiiv

Pidupäevakõnet peab politseiprefekt Priit Suve.

Foto: Viktoria Reiman

Lääne prefektuuri parim korrakaitsepolitseinik Üllar Kütt

Foto: Viktoria Reiman

Keskriminaalpolitsei tähistas Eesti politsei 90. aastapäeva

13. novembril tähistas Keskriminaalpolitsei Tallinnas Lillepaviljonis Eesti politsei 90. aastapäeva. Kohal oli suurem osa Keskriminaalpolitsei töötajatest ja koostööpartnerid, kellele anti teenetemedalid ning tänukirjad. See oli öhtu täis pidulikkust, meeldivat seltskonda ja parimaid õnnesoove.

Kadri Põldaru

Keskriminaalpolitsei kommunikatsioonibüroo juhataja

**Keskriminaalpolitsei
teenetemärgi saab Soome
sideohvitser Ari Lahtela.**

Foto: Vladimir Domaškin.

Lõuna prefektuur autasustas parimaid ja pidas meeles korrakaitseveterane

Lõuna Politseiprefektuur tähistas sel aastal Eesti politsei 90. aastapäeva 12. novembril piduliku koosolekuga Tartus Dorpati konverentsikeskuses. Erinevalt varasematest aastatest olid peale tublimate politseitöötajate ning koostööpartnerite aktusele kutsutud ka korrakaitseveteranid. Autasustati silma paistnud ja öeldi häid sõnu. Esines Tartu poistekoor. Samal päeval said endised kolleegid – politseiveteranid – kokku prefektuuri peamajas.

Järgmise päeva õhtul toimus juubelile pühendatud pidulik koosviibimine Atlantise restoranis. Politseitöötajatele ning nende kaaslastele esines ansambel Rock Hotel. Samas autasustati Lõuna Politsei Fotoklubi korraldatud Eesti politsei aastapäevale pühendatud fotokonkursi võitjaid väarikate auhindadega.

Eduard Vismann

Lõuna Politseiprefektuuri teenistusosakonna juhtivspetsialist

Ülal: Lõuna prefektuuri aastapäevapeol täitus põrand kiiresti tantsijatega.

Foto: Rein Pärtel

Vasakul: Lõuna PP aastapäevaaktus algas traditsiooniliselt hümniaga.

Foto: Mati Tint

Paremal: esineb Põhja prefektuuri töötaja Katrin Sommer-Go-rohhovi tütar Reelika Sommer.

Foto: Põhja PP arhiiv

Julgestuspolitseinikud aktusel pidupäevakõnet kuulamas

Foto: JUPO arhiiv

Julgestuspolitsei pidupäevaaktus Toompeal

Julgestuspolitsei aktus, mis oli pühendatud Eesti politsei 90. aastapäeva väarikale tähistamisele, toimus ajalooühingulise Toompea lossi vast valminud konverentsikeskuses.

Täpselt kell 14.00 tõid orkestrandid kuuldavale esimesed pasunahelid ning kõlama hakanud Eesti Vabariigi hümn märkis aktuse algust. Julgestuspolitsei direktor Ivar Prits pidas pidupäevakõnet, milles ta kutsus politseinikke mõtlema igapäevaülesannetest kaugemale ja nägema ümbritsevat terviklikuna. Ning siis läks silmapaistvamate autasustamiseks. Esmalt anti kätte politseipeadirektori ergutused ning seejärel asuti Julgestuspolitsei tänukirjade, märkide ja ristide juurde.

1997. aastast alates tunnustatakse Julgestuspolitsei töötajaid I, II ja III astme märgiga, mis antakse välja vastavalt 3, 6 ja 10 aastat Julgestuspolitseis töötanud ametnikele. Kuldmärki antakse aastast 2006 ning selle saavad 15 aastat Julgestuspolitseis töötanud inimesed. Julgestuspolitsei märgid on hea võimalus pidada meele staažikaid töötajaid ning näidata noortele eeskuju pikast karjäärast ühes asutuses. Tunnustamistseremoonia lõpetuseks anti Julgestuspolitsei teeneteristid, mille sel aastal said Andris Viltsin, Aivar Ridamäe, Jaan Kivisild, Ago Estermaa, Rone Grahe ja Taavi Karp.

Peale teeneteristide kätteajamist oli aktuse ametlik osa läbi ning edasi sai nautida suupisteid ja vestelda kolleegidega. Oma osalemisega andsid aktusele väarikust ka pikalt Julgestuspolitseis teeninud, kuid nüüdseks pensionile jäänud endised töötajad. Kõigil osalejatel oli võimalik vaadata viimase aasta jooksul töötajate erakogudest saadud fotosid Julgestuspolitsei 18,5 tegevusaastast.

Priit Talv

Julgestuspolitsei kommunikatsioonijuht

Põhja prefektuuri 90. aastapäeva aktus

14. novembril tähistas Põhja Politseiprefektuur Eesti politsei 90. aastapäeva aktusega KUMU auditoriumis, kus tänati Põhja prefektuuri töötajaid, koostööpartnereid ning väliskülalisi. Ürituse ametlik osa vaheldus prefektuuri töötajate laste meeleolukate muusikaliste vahetaladega.

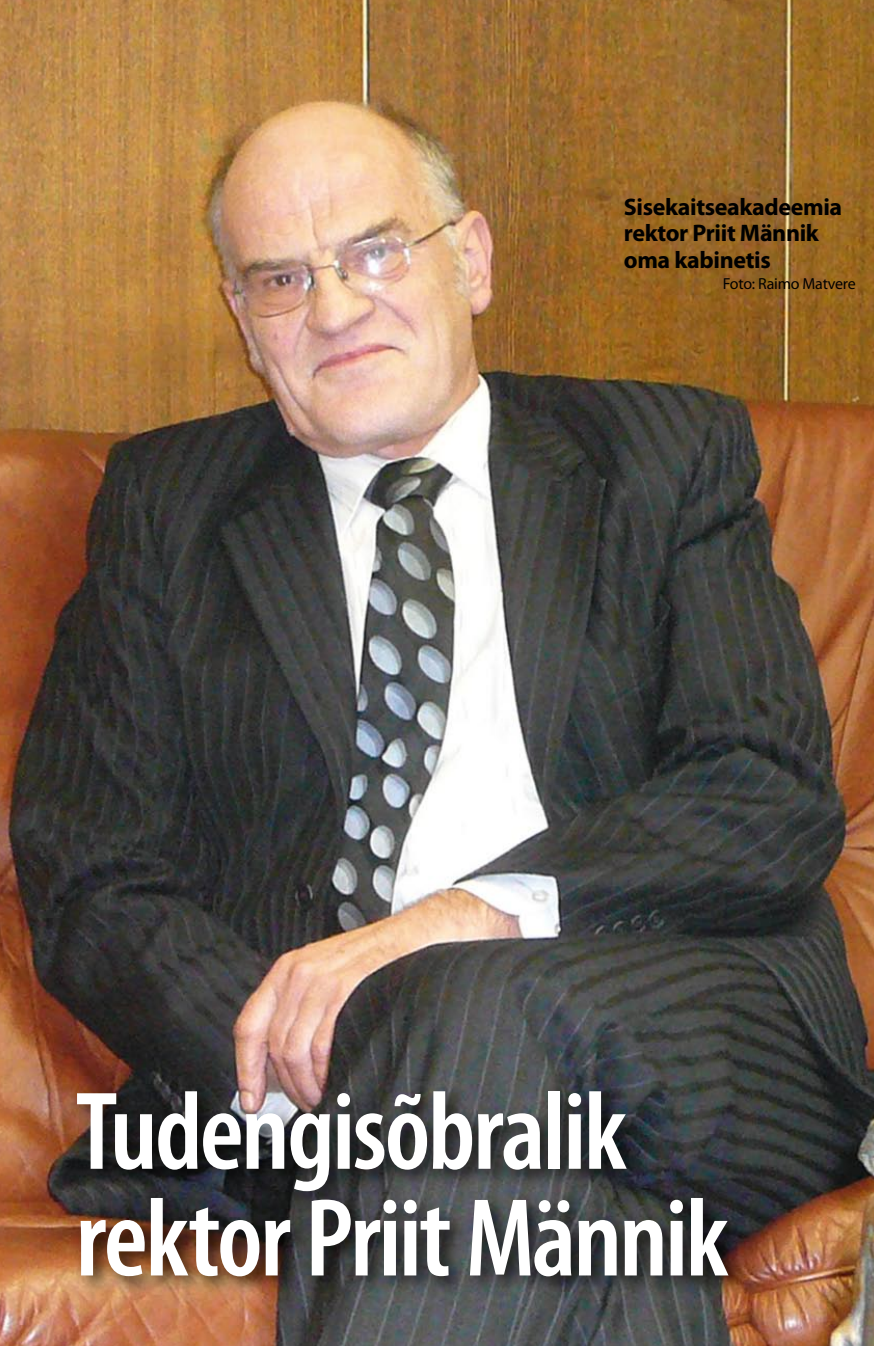
Kaia Prillop

Põhja Politseiprefektuuri sisekommunikatsioonijuht

Politseiprefekt Elmar Vaher autasustab Põhja PP korrakaitseosakonna kiirreageerimisteenistuse vanemkonstaablit Miko Oja.

Foto: Põhja PP arhiiv

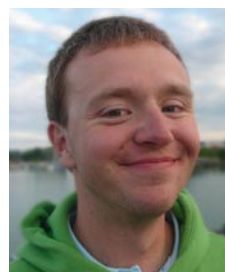

Sisekaitseakadeemia rektor Priit Männik oma kabinetis

Foto: Raimo Matvere

Tudengisõbralik rektor Priit Männik

Selle artikli kirjutamise eel panen end potentsiaalse Sisekaitseakadeemiasse sisseastuja positsiooni. Mida ma teeksin, kui sooviksin koolist ja selle rektorist enam teada saada? Muidugi otsiksin infot internetist. Sisekaitseakadeemia rektorist Priit Männikust leiab infot hulganisti. Silma jäävad sajad viited tema tööle ja silmapaistvatele kogemustele. Vaatame, mida Priit oma tööst ja tegemistest ise arvab.

Raimo Matvere
Politseilehe toimetaja

Priit Männik on kahtlemata mees, keda jääd kuulama. Vestluse tulemusena võin öelda üht: kui jutt läheb Sisekaitseakadeemia arendamisele ja tudengitele, läheb Priit tõesti õhinasse. Positiivselt.

Noorena juristiksaamisest ei unistanud

Lapsepõlvest ei mäleta Priit, et tal väga konkreetset unistuste ametit oleks olnud. Kohe kindlasti ei ole sealt pärit huvi juura ja uurimise

vastu. Priit ütleb, et hea, kui ta piirkonna volinikkugi näinud oli. Ta oli maapoiss, sündinud Mulgimaal ja üles kasvanud Kosel. Geneetiliselt on Priidul end arvates olemas hoopis pedagoogiline alge.

Kui Priit lõpetas keskkooli, asus ta hoopis internaatkooli tööle õpetaja-kasvatajana. Ta tegi seda tööd kolm aastat, kusjuures andis ka asendajana tunde. „No kõige hullem, kui pidin andma joonistamistundi. Mu joonistamisoskus on väga nõrk, kui ma kriipsujukut joonistan, pean ka kõrvale kirjutama, millega tegu,” naljatab Priit Männik.

Internaatkoolis töötamisega paralleelselt tudeeris Priit Tallinna Pedagoogilises Instituudis kaugõppes eesti filoloogiat. See eriala jäi lõpetamata ja Priit lasi end üle viia Tartu Ülikooli õigusteaduskonda. „Ma tundsin, et tahan seda päris tudengielu nautida. See ka õnnestus, ilmselt ei oleks ülikooli ajast olnud võimalik veel rohkem võtta,” muheleb Priit rahulolevalt.

Juhuslikust erialavalikust tippasjatundjaks

Õigusteaduse eriala valik oli Priidu sõnul küllaltki juhuslik, ent praegugi vaadates õnnestunud.

Männik lõpetas Tartu Ülikooli veendunult, et temast saab uurija. Aluse pani selleks ülimalt positiivne praktika prokuratuuris, mille Männik ülikooli ajal läbis. Pärast ülikooli ta prokuratuuri uurijaks asuski. Eduka töö tulemusena järgnesid uurija ametile prokuröri asetäitja ning rajooni prokuröri ametikohad.

Uue Eesti koidikul moodustati täiesti uus amet – Kohtueelse Uurimise Amet. See oli iseseisev organisatsioon, mis menetles üle-Eestiliselt kõiki uuritavaid asju. Priit asus sinna ametisse peadirektori asetäitjana. Praegu vaadates hindab Priit selle organisatsiooni peaaegu nullist arendamist oma karjääri suurimaks õnnestumiseks. Ta ütleb: „See oli uurimise hiilgeaeg – ametis olid väga tugevad spetsialistid, kellest üle 90% olid Tartu Ülikooli õigusteaduskonna lõpetanud. Kogu meeskond oli enneolematult kõrge kvalifikatsiooniga. Meil tekkis väga ühtne meeskond, kes oli, nagu tänapäeval öeldakse, tulemustele orienteeritud.”

Uurimisamet, kus nappis isegi paberit

Eriti hinnatavaks tegi Kohtueelse Uurimise Ameti töö see, millistes tingimustes tegutseti. Näiteks ei jätkunud tihtipeale isegi puhast A4 paberit. Puudusid igasugused rahvusvahelised lepingud uurimisalaseks koostööks, ometi õnnestus luua head töised suhted Soome kolleegidega. Esimeste koostöösammude üheks „tipphetkeks” oli see, et soomlased kinkisid Eesti politseile kolm nende juures maha kantud mehhaanilist trükimasinat, mille Priit koos kolleegidega käe otsas Soomest ära tõi. Niiet lisaks

Priit Männik sel suvel akadeemia suvepäevadel vägesid juhatamas

Foto: Sisekaitseakadeemia arhiiv

Priit Männik on sportlik ja seltskondlik ning võttis osa koos tudengitega akadeemia aastapäeva spordivõistlustest

Foto: Sisekaitseakadeemia arhiiv

paberile nappis ka trükiaparaate.

Ei kahetse valikuid, mis teinud

1995. aastal sai Politseiameti peadirektoriks Ain Seppik, kes kutsus Männiku enda asetäitjaks uurimise valdkonnas. Pärast kahte aastat lahkus Priit politseist ning töötas mõne aja hoopis kohtunikuna. 1999. aastal naasis ta politseisse, kus töötas eri ametikohtadel kuni 2005. aastani. Edasi saigi Priidust Sisekaitseakadeemia rektor.

Uuris Priidu käest ka seda, kas tema tegemised oleks võinud mingil eluhetkel minna ka hoopis teises suunas. Pärin nii kohtunikutööle pühendumise, advokaadi karjääri kui eraettevõtluse kohta.

„90ndate lõpus oli mingi aeg üsna kindel, et jäängi tööpõlve lõpuni kohtunikuks, aga elu läks teisiti. Kohtunikuks saada muide oli suur vaev, ainuüksi seadusandlik materjal kohtuniku eksamiiks oli umbes 1 m 20 cm kõrge,” naerab Priit.

Advokaadiks saamist kaalus Priit umbes kolm aastat pärast ülikooli, aga vestlus ühe tegutseva advokaadiga pani teda meelt muutama. „Kui nii mõelda, siis õigussüsteemis on tõesti advokaaditöö pea ainus, mida ma teinud pole. Ilmselt jääbki tegemata,” selgitab ta.

Eraettevõtlusse pole Priit kunagi minna plaaninud. Talle sobivad rohkem missiooniga ame-

tid riigi ja inimeste heaks.

Rektoritöös liiga palju administreerimist

Männik tunnistab oma praegusest ametist rääkides, et rektori töö on suuresti administratiivne töö. „Kui ma Sisekaitseakadeemiasse tuln, arvasin, et saan nüüd rahu tegeleda pedagoogilise tööga,” selgitab Männik. Paraku ei lase administratiivsed kohustused kõigest kooli põhitegevusega seotust täit rõõmu tunda.

Lisaks rektoritööle annab Priit endisel ka loenguid, kuid vähe. Valdtkond, milles ta tudengitele tarkust jagab, on karistusõigus ja kriminaalmenetlus.

Tudengid on tänapäeval liiga asjalikud

Üks asi, mille peale Priit lausa kabinetis püsti tõuseb, on tänapäeva tudengielu. Nimelt on probleem selles, et kõik kipuvad juba esimestel kursustel tööle ja tudengite omavaheline suhtlus jääb hõredaks. „Ma räägin meie tudengiesindusele kogu aeg – nautige tudengielu rohkem! See osa, kus elatakse ja ollakse koos, tehakse ühisüritusi, on nii lühikeseks jäänud. Ometi minu hinnangul on tudengielu 2/3 sellest, mis ülikoolist meelde jääb,” selgitab Priit õhinal. „Tudengielu on see, mis arendab, loob suhted ja baasi edasiseks eluks. Verbaalse väljendamise oskused ju niimoodi kahanevad, ka suuliste eksamite kadumine aitab sellele kaasa. Kui nüüd ühisüritusi ka veel pole, kaotab tudeng palju.”

Sõnum akadeemia lõpetajatele

Küsin Priidult, mis on „koolipapana” tema olulisim mõte või sõnum, mida ta soovib, et tudengid Sisekaitseakadeemiat lõpetades tööellu kaasa võtaksid. Ennekõike soovib Priit, et noored kooli positiivselt mäletaks. „Kõige olulisem on, et tudeng lahkuks me juurest arenemisele suunatud mõtteviisiga. Noored peavad olema valmis ise töötama, end arendama, uurima ja motiveerima. „Ise hakkama saamine” on kõige tähtsam sõnum,” on Männik veendunud.

Aga hobid?

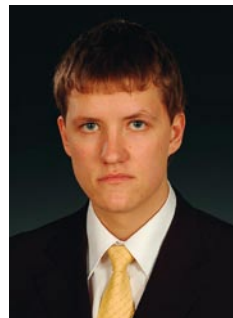
Muudkui töö ja töö, aga kuidas Priit puhkab? See osutub üheks keerulisemaks küsimuseks ning lõpuks peabki Priit tõdema, et ega tal konkreetset hobi või regulaarset ühistegevust ei olegi. „Päris kaua käisin sõpradega sulgpalli mängimas, aga akadeemia töörütmi seda praegu hästi ei võimalda,” tõdeb ta. „Osalen võimalusel ikka tudengüritustel, näiteks olen siin oma noortega käinud orienteerumas ja teatejooksudel.”

Loodan, et Priit leiab siiski piisavalt aega ka puhkamiseks. Aga võib-olla ongi tudengite säravate silmade nägemine, nendega koosolemine ja suhtlemine Priidule parimaks puhkuseks?

Mees, kelle hobiks on vaba aeg

Elmar Vaher on 33-aastane. Abikaasa ja isa. Mees, kes vaatamata oma noorele eale on juhtimas juba teist politseiasutust. Seda kõike on ühe Lääne-Virumaalt Mõedakult pärit spordilembese poisi kohta päris palju. Mis mees Elmar täpselt on ja kuidas ta on jõudnud nii kiiresti nii kaugele, proovimegi nüüd koos teada saada.

siku poolt pärast õpinguid Rakverre, valis Elmar töökohaks siiski Tallinna. „Kui kuulsin, et kesklinnas vajatakse juurdlejat, läksin julgelt kohale,“ meenutab Elmar. „Teada-tuntud Jüri Vetela viis mu Kesklinna krimkapealiku juurde, kes mind jalatallast pealaeni piidles ja küsis vene keele oskuse järele.“ Saanud jaatava vastuse, võetigi noormees ametisse.

Harrys Puusepp,
Põhja Politseiprefektuuri
kommunikatsioonibüroo juht

**Elmar USAs New Yorgi
prefekti ja kriminaal-
juhiga**

Foto: New Yorgi politsei

Elmari esimene kokkupuude politseiga pärineb 1994. aastast, kui Rakvere Kutsekeskkooli talupidamise erialal lõpetanud noormees asus aega teenima Sisekaitse Operatiivrügementi. Lõpliku tõuke praegusele rajale andis aga hoopis hilisem autovarguse ohvriks langemine, kui noormees jäi ilma oma punasest null-viiest. „Huvitavad ajad olid. Mäletan, kuidas oma tollaselt tööandjalt Mõedaku spordibaasist saadud avansi eest ostsin krimka uurijale paagitäie bensiini, kuna ta väitis, et ei saa muidu mu autovargust uurida,“ kirjeldab Elmar aastat 95. „Omal initsiatiivil jõudsin null-viie jälgi ajades välja Narva bensiinijaama. Seal aga jooksid otsad vette.“

Aasta kestnud õpingutel Paikuse politseikoolis tekkis Elmaril kiiresti sügavam huvi kriminaalpolitsei töö vastu. Suunatud küll Enn Kuu-

Huvitav palju on õiguskaitseorganites inimesi, kes on olnud nii ohver, süüdistatav kui uurija? Saanud 1998. aastal nuga ning paar aastat hiljem süüdistuse ebaseaduslikes läbiotsimistes ja kinnipidamisel peksmises, oskab Elmar hästi mõista, kui oluline on õigluse ja õiguse suhe. „Meie vastutusrikkas töös on oluline hoida radar tundlik, vastasel juhul muutume ebanimlikeks masinateks.“ Nii eelistab Elmar ka igal võimalusel inimestega näost-näku suhelda kui kõrvalkabinetti meile saata.

Elmar on tänulik, et tal on olnud võimalik töötada tõsiste professionaalidega, kes teavad, mida tähendab hea meeskonnatöö. „Nii kesklinnas, isikuvastaste kuritegude talituses kui kriminaallosakonnas ja hiljem Keskkriminaalpolitseis on see olnud üheks olulisemaks teguriks – raskeid kuritegusid üksi ei lahenda, see on alati

ühine pingutus.“

Tööst võiks Elmariga rääkida lõputult. Aga töö peab ükskord lõppema ja suutmaks niivõrd vastutusrikkast ametit edukalt pidada, tuleb pingeid kuidagi maha laadida. „Mu hobiks on vaba aeg,“ vastab ta küsimusele huvitegevuste kohta. Taastumiseks veedab ta aega koos inimestega, kellega ta tööalasel ei suhtle. Siin mõtleb Elmar eeskätt oma pere. Aasta ja seitsmekuusest pojast Martinist kõneledes mehe hääletoon muutub ja silmad lähevad särama. „Väga vahva sell. Jäär on ja ongi jäärapäine,“ räägib noor isa. „Olla koos nende inimestega, keda hindad ja kes suudavad sinu mõtteid mujale viia, on tõeline väärtus,“ ütleb Elmar ning tõdeb, et pingeid aitab maandada kõige paremini lihtsate asjade tegemine, olgu see siis kodu kallal nokitsemine, looduses müttamine või näiteks maakodus puude lõhkumine ja õunamahla tegemine. „Pere on minu jaoks tagala, kui seal on kõik korras, jagub topelt jõudu töö jaoks. Mida kriminaalpolitseiniku või politseijuhi pere peab üle elama, on raske sõnadesse panna. Loodan, et keegi ei pea läbi elama tuntud Eesti teleseriaalis „Ohtlik lend“ näidatud stseeni, kus elupõline kriminaalpolitseinik tulles koju järjekordselt kuriteo lahendamisele leiab oma spordikoti tilkkuva räästa alt. Ja Elmar teab, millest ta räägib.“

Vastutada politseitöö eest Eesti suurimas politseiasutuses pole kahtlemata meelakkumine. Elmar on aga täis teotahet ja motivatsiooni tal enda sõnul jätkub. „Mulle meeldib, kui ma saan midagi ära teha tööinimese jaoks – selleks et näiteks patrull või uurija saaks oma tööd paremini teha,“ selgitab Elmar. „Lähem põlema, kui näen, et töömees peab tegelema millegagi, mis pole tema kohustus või kui tehniline vahend takistab tulemuse saavutamist.“

On tunda, kuidas juhina administreerimisega tegeleva mehe käed sügelevad „põllule“-muuhulgas on Elmar liitunud läbirääkijate tiimiga. „Eks ta ole, et iga politseijuht arvab, et ta

**Elmar koos oma poja
Martiniga maakodus
Mõedakul**

Foto: erakogu

oleks patrullis kõva,“ muigab Elmar ise sellest rääkides.

Elmarile vimkad meeldivad. Nii peaks näiteks Eerik Heldna hästi mäletama, kuidas ta mõnda aega tagasi enda koduukse tagant ikka ja jälle suure kivimüraka leidis. Kõvasti vett pidi merre voolama, enne kui Elmar moka otsast Eerikule ära rääkis, kuidas ta varahommikul jooksuringil armastas sõbra ukse taha nii pullipärast tassida lähedal asunud kiviaknaga. Usutavasti on Eerik Elmarile selle korduma kippunud nalja suutnud andestada. Usun, et nii kaua kui Elmar suudab muidu tõsise töö kõrvalt ka muhedat nalja visata, on ta raudvaraks Eesti politseile, mõnusaks kamraadiks kellega õlg-õla kõrval endast parim anda.

**Ega EROKis pole
meelakkumine.
Elmar kaasvõitlejaga
jõudu kogumas.**

Foto: erakogu

Hea ninaga krimkamees

Tallinnas Karu tänava üliõpilaskodu ees seisev patrull ootab parajasti sündmuskohale „operit“. Samal ajal saabub koju ühiselamus elav noor uurija Elmar Vaher, kel tekib sündmuse vastu huvi. Selgub, et varastatud on tema naabrinaise kasukas. Koridoris hakkab inspektor Vaherile ühe ukse ees ninna spetsiifiline lõhn – sama parfüüm, mida kasutab kasuka omanik. Noor uurija siseneb lõhna järgi tuppa, kust leiab eest kingadega teki alla pugunud nooruki ja varastatud kasuka. Naabrinaise pisarad asenduvad südamliku tänu-tundega, inspektor Vaheril silmad säravad.

Kes on Elmar Vaher?

Elmariga kohtusime esimest korda Lubja tänava politseimajas, kuhu olin just pressiesindajana tööle asunud. Mäletan oma tookordset esimest mõtet: see mees on justkui teisest ajastust välja astunud, sest tema maneerid ja kombes viisid mõtetes aega, kus meeste puhul olid au sees julgus, taktitundelisus ja väarikus. Mäletan ennast mõtlemas veel sellele, et ju on sel mehel olnud väga hea lastetuba.

Hiljem selgus, et Elmari vanemad on töepoolset head inimesed, kes kannavad endas neid vanu ja häid väärtusi ning põhimõtteid, mida tänapäeval nii väga otsitakse. Nad on töökad, ausad ja lihtsad oma mõtetes ja soovides.

Nii ma julgengi väita, et paljuski sellest, kes on Elmar täna, võlgneb ta oma vanematele. Elu, eriti lapsepõlv, ei ole olnud tema jaoks alati õiglane. Seetõttu on ta õppinud armastama lihtsust, saanud tunda seda, et ka hea olles võib elus midagi saavutada ja et tööd ei tohi karta, ükskõik, milline see ka ei ole.

Olen Elmarilt palju õppinud ja saanud kinnitust sellele, mida ka ise olen elus õigeks pidanud. Oleme teineteise kõige suuremad nõuandjad, toetajad aga ka kritiseerijad.

Oleme paljuski mõttekaaslased, kuigi naljakal kombel on meil väga palju erinevusi: kui mulle meeldib unistada ja filosoferida, siis tema elab tänases päevas ja on kahe jalaga maa peal; mulle meeldivad raamatud, talle filmid; mina armastan veini, tema eelistab õlut; mulle meeldib jooga, Elmarile meeldib aktiivsem sport; mulle meeldib süüa õhtul, talle hommikul.

Need on erinevused, mis tegelikult ei oma üldse mingit tähtsust, sest olulisem on hoo pis muu: meile mõlemale on oluline see, et me oleksime õnnelikud, et me saaksime teha asju, mis on meile olulised ja me anname üksteisele

Prefektuuri number üks pere- ja spordipäeval sikutamas täiest jõust omade poole.

Foto: Põhja PP arhiiv.

selleks piisavalt ruumi, kaotamata seda nähtamatut sidet, mis meie vahel on.

Mul on hea meel, et ta teeb sellist tööd, mida ta armastab. Mul on kohutavalt hea meel, kui ta silmad säravad, sest ta on tulnud just mõnelt sündmuskohalt, kus ta on saanud olla kasulik oma ideede ja kogemustega.

Tean, et samamoodi toetab tema mind, sest me oleme üks tiim.

Helin Vaher
Elmari abikaasa

Jätka samas vaimus Elmar - oled õigel teel!

Elmarit tunnen juba ajast, mil ta koolipoisina Rakvere Orienteerumisklubi tegemistes osalema hakkas. Oma sihikindluse ja eesmärgile pühendumisega eristus ta teistest omaealistest. Elmari politseinikuks hakkamisel mängisid tõsist rolli vargad, kes ta autole tuule alla tegid. Kuigi tema tollane eesmärk on täitmata ja auto senini leidmata, ei ole Elmar püssi pöösasse visanud. Vastupidi - olen aru saanud, et kes kord tema haardesse on jäänud, sellel pääsemislootust ei ole.

Praegu oleme Elmariga naabrimehed Mõedakul, kus asub tema suvekodu. Sama põhjalikult kui politseitööd, võtab ta oma kodu, peret, sõpru ja lõõgastumist. Selle kinnituseks on olnud mitmed lustakad koosviibimised ning jaaniõöl minu koduukse taha ilmunud kivid, hingedelt tõstetud kempsuuks või jupp haihtunud kiviaeda.

Spordipisik ei ole teda maha jätnud ning talvel Mõedakule tulles paneb ta ikka alla suusad ja möödab kilomeetreid radadel, millede rajamisel temagi käsi mängus on olnud. Oleks selliseid hetki vaid rohkem, ütleb ta kui sellel teemal temaga juttu tuleb.

Enn Kuusik
Ida Politseiprefektuuri siseaudiitor.

Mälestustahvlid hukkunud politseinikele: ülal esimesel iseseisvusajal teenistusülesannete täitmisel hukkunud 29 politseiniku nimed ja plaadi alaosas mälestustekst neile sadadele kes hukkusid Nõukogude Liidu vangilaagrites. Alumisel plaadil on taasiseseisvunud Eestis hukkunud 19 politseiniku nimed.

Foto: Kaja Ventse

Mälestustahvlid meenutavad hukkunud politseinikke

Reedel, 31. oktoobril toimus Paide Püha Risti kirikus jumalateenistus, kus pühitseti teenistusülesannete täitmisel hukkunud politseiametnike mälestustahvlid. Ühel graniittahvilil on esimesel iseseisvusajal teenistusülesannete täitmisel hukkunud 29 politseiniku nimed ning plaadi alaosas mälestustekst neile sadadele, kes hukkusid Nõukogude Liidu vangilaagrites. Teisel plaadil on iseseisvuse taastanud Eestis hukkunud 19 politseiniku nimed.

„Hukkunud politseinike mälestustahvlid Paide Püha Risti kirikus jäävad alatiseks meenutama neid, kes on oma elu andnud töökohustusi täites või kes oma ameti tõttu vangilaagritesse viidi ja sealt tagasi ei tulnud“, ütles politsei peakaplan Jaan Jaani. „Nüüd on meil koht, kus neid kõiki rahus mälestada ja neile viimast austust avaldada.“

Kiriku seinale paigaldatud mälestustahvlite autor ja teostaja on Pärnumaa skulptor Ülo Kirt. Tahvlite maksumus on 30 000 krooni, millest 12 000 maksis Politseiamet ning 18 000 annetasid politseiorganisatsiooni töötajad. See näitab, kui võrd oluliseks peavad töötajad oma hukkunud kolleegide mälestuse jäädvustamist.

31. oktoobril kell 13.30 peeti Mäo mälestusmärgi juures mälestustseremoonia, kus meenutati teenistusülesannete täitmisel hukkunud politseiametnikke. Sellele järgnes Paide Püha Risti kirikus mälestustahvlite pühitsemise talitus, mida toimetas politsei peakaplan Jaan Jaani. Kaasa teenisid Lõuna Politseiprefektuuri kaplan Valdo Lust ja Ida Politseiprefektuuri kaplan Ago Rand. Kaastegev oli ka politseiorkester. Pärast teenistuse lõppu võttis linnavalitsuse vast renoveeritud hoones külalisi vastu Paide linnaape Kersti Sarapuu.

Tiia Sirelpuu
Politseiameti pressiesindaja

Jumalateenistuse Paide kirikus juhatas sisse politsei peakaplan Jaan Jaani

Foto: Priit Raju

Helin ja Elmar Vaher koos vaba aega nautimas
Foto: Põhja PP arhiiv

Esimesel iseseisvusajal hukkunud politseinikud

Esimesel iseseisvusajal sai teenistusülesandeid täites surma 29 politseiniku, neist kolm olid kriminaalpolitseinikud ja 26 välispolitseinikud. 4 neist hukkusid õnnetusjuhtumises, kokkupõrgetes enamlastega, 6 salamõrtsukate käe läbi ning 11 kurjategija arreteerimisel või kurjategijaga tulevahetuses.

Esimesel iseseisvusajal hukkunud politseinikud

Arved Koll
Georg Türk
August Kudi
Edgar Maring
Paul Tosso
Johannes Tucher
Toomas Kaasik
Jaan Holts
Johannes Kumel
Herman Ubin
Heinrich Lossmann
Mihkel Nutt
Jaan Piirson
Otto Kokk
Robert Ivanovič
Jaan Vabbi
Felix-Jaan Raeksoo
Konstantin Truusa
Peeter Vassil
Hans Jaanimägi
Gustav Tursman
Mart Ojasson
Mihkel Sabre
Johannes Olesk
Artur Lange
Karl Kaasik
Johannes Põvvat
Jakob Viljak
Johannes Tammemägi

Politseinike saatus pärast esimest iseseisvusaega

Eesti esimese iseseisvusaja politseinike saatus kohta II maailmasõja keeristes ei ole siiani maani päris täpseid andmeid.

Politseinikke hakati arreteerima kohe pärast seda, kui NSV Liit oli 1940. aasta juunis Eesti okupeerinud ning punaarmee toetusel oli toimunud riigipööre. Arreteerimised jätkusid terve aasta. 14. juunil 1941 viis NKVD läbi massiküüditamise. Politseinikud, kes jäid tookord tabamata, liitusid enamasti metsavendadega. 22. juunil 1941 puhkes sõda Saksamaa ja NSV Liidu vahel. Metsavendade salgad avaldasid vastupanu punaarmee ja hävituspataljonide võitlejatele, langes mitu endist politseiniku.

Eesti noori mehi, sh politseinikke, mobiliseeriti punaarmeesse. Kui hiljem sõjaväes selgus, et isik oli olnud politseinik, jäid need mehed enamasti kadunuks, sest NKVD arreteeris nad salaja ning saatis vangilaagritesse. Mõned punaarmee teeninud endised politseinikud jõudsid kodumaale tagasi ja olid pärast sõda kõrgetel ametikohtadel. Osa endisi politseinikke mobiliseeriti Saksa armeesse. Oli neidki, kes teenisid Saksa okupatsiooni ajal politseis.

Septembris 1944, kui sakslased Eestist lahkusid, aga punaarmee ei olnud veel kohale jõudnud, kuulutati taas välja Eesti riiklik iseseisvus. Toompeal Pika Hermannitippu tõmmati sinimustvalge lipp. 22. septembril jõudsid punaarmee üksused Tallinna, Eesti okupeeriti teist korda. Saksa ajal politseis teeninud mehed olid sunnitud kodumaa maha jätma. Pikal ja raskel teekonnal Läände hukkus neist nii mõnigi.

Endisi politseinikke arreteeriti Eestis veel 1950. aastate alguseni. Kõike seda arvesse võttes on hukkunud ja hukatud politseinike lõplikku arvu raske öelda, andmete täpsustamine jätkub. Teadaolevalt represseeriti ainult 14. juunil 1941 umbes 500 politseiniku. Venemaa vangilaagrist pääsesid eluga üksikud. Kanadas elanud endise Märjamaa konstaabli A. Havi arvates mõrvati 1940/41 ja hiljem 634 politseis (sh kantseleis jm) töötanud isikut. Tema andmetel lahkus 1944. aastal Läände 366 politseis teeninud inimest.

Mai Krikk

Politseiameti teenistusosakonna dokumenditalituse juhtivspetsialist

Hukunud kolleege meenutati leinaseisakuga

Foto: Prit Raju

Mälestusmärgi ees seisid kuni tseremoonia lõpuni auvalves Julgestuspolitsei korrakaitseosakonna kiirreageerimistalituse konstaablid Viljar Vakk ja Raigo Raamat

Foto: Prit Raju

Esimesena asetask mälestusmärgile pärja ning avaldas hukkunud kolleegidele austust politseipeadirektor Raivo Küüt

Foto: Prit Raju

Taasiseseisvunud Eesti Vabariigis hukkunud politseinikud

Iseseisvuse taastanud Eesti Vabariigis on tööülesandeid täites hukkunud 19 politseiniku.

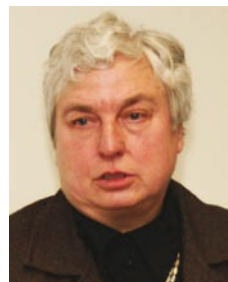
Taasiseseisvumise järel hukkunud politseinikud

Üllar Meoma
Uudo Jantsus
Arno Strandberg
Jaanus Mägi
Rein Tutenpal
Oleg Filippov
Allar Kupp
Malev Uustal
Andrei Kopõtov
Aleksandr Jefremov
Argo Kivi
Marek Lemming
Vaiko Jaksi
Aleksandr Krivorutšenko
Mart Laan
Sergei Pärna
Maksim Karpov
Karmo Tiivel
Julia Gorbatsjova

Eesti esimese iseseisvusaja (1918–1940) politsei

Kas oleme kokku lugenud, mitu korda on viimase saja aasta jooksul riigikord Eesti alal muutunud ning kes on Eestit valitsenud? Kõigil neil aegadel oli mehi, kes teenisid korrakaitsestruktuurides. Eestlasi teenis tsaaripolitsei, 1917. aastal Vene Ajutise Valitsuse miilitsas, sügisest 1917 kuni veebruarini 1918 enamlaste punakaardis, veebruari lõpust novembrini 1918 Saksa okupatsioonipolitsei, 12. novembrist 1918 kuni augusti lõpuni 1940 Eesti Vabariigi politsei, 1940–1941 Nõukogude miilitsas, 1941–1944 Saksa-aegses politsei ning 1944–1991 Nõukogude miilitsas.

Mai Krikk

Politseiameti
teenistusosakonna
dokumenditalituse
juhtivspetsialist

Kuigi Eesti riiklik iseseisvus oli kuulutatud välja 24. veebruaril 1918, jäi tookord politsei loomata. Saksa väed okupeerisid Eesti, Tallinna jõudsid need 25. veebruari keskpäeval. 11. novembril 1918, kui I maailmasõda lõppes, sai Eesti Ajutine Valitsus hakata riiki juhtima. Veel samal päeval loodi Kaitseliit, ööl vastu 12. novembrit võeti politseijaoskonnad Saksa okupatsioonivõimudelt üle. Loodi Eesti politsei, mis aastail 1918–1919 kandis miilitsa nimetust.

Kui Eesti politsei uuesti loodi, kuulus Eesti alles Nõukogude Liidu koosseisu. Igal pool mujal Nõukogude Liidus oli miilits, aga Eestis alates 1. märtsist 1991 politsei. Riikliku iseseisvuse taastamiseni jõudis Eesti 20. augustil 1991.

Politsei Vabadussõja ajal

Politsei loomise järel, 28. novembril 1918, puhkes Nõukogude Venemaa ja Eesti Vabariigi vahel sõda. Eestile oli see Vabadussõda. Punaimpeerium ründas väikest naaberriiki, tahtes tagasi saada Venemaast lahkulöönud alasid ning laiendada maailmarevolutsiooni. Seda tehti vere ja surma hinnaga. Tervemad ja tugevamad mehed võitlesid Vabadussõjas, politseridadesse oli raske täiendust saada.

Tallinna liikluspolitsei 1930. aastate alguses

Foto: Eesti Filmiarhiiv

Politsei instruktorite kursus harjutustel Tallinnas 1936. a.

Foto: Eesti Filmiarhiiv

Tsaariaegsete politseinike töölevõtmise suhtuti ebalevalt, sest tsaariaeg ei olnud jättnud rahvale just meeldivaid mälestusi. Enamlaste juures leiba teeninud meeste võtmisest Eesti Vabariigi politsei teenistusse ei saanud juttugi olla. 1918. aastal Saksa okupatsiooni ajal politseis töötanuist võeti teenistusse üksikuid. Mis jäi üle? Eesti politsei tuli luua uutest inimestest, kel polnud ei kogemusi ega oskusi, ei mundrit ega relvi. Need mehed leiti, suurem osa neist jäigi politseiteenistusse. Väiksem osa, kes kas oma sobimatute iseloomuomaduste või teenistuseeskirja rikkumiste tõttu osutusid kõlbmatuks, lahkusid teenistusest. Politsei karastus sõjaraskusi trotsides, omandas kogemusi ning muutus tugevamaks.

Politseinike arv

Vabadussõja lõppemine tõi politseile kaua oodatud täienduse. Lahingukogemustega, distsipliini- ja relvatundmisega mehed ei kaotanud pead, kui sattusid vastamisi relvastatud kurjategijatega. 1921. aastal avatud politseikursustel anti politseitööks vajalikke esmateadmisi. Enamlaste mässukatsele 1. detsembril 1924 järgnes politseikooli asutamine. Politseikool avas ukseid 1925. aasta kevadel.

Iseseisvusaja lõpuks kujunes välja politseiorganisatsiooni optimaalne suurus. Tsaariajal, 1916. aastal, oli Eesti alal politseis teeninud 2168 inimest. 1919. aastal, kui kogu Eesti territoorium ei olnud veel enamlastest vabastatud, oli politseinikke 1460. Aasta hiljem töötas 2250 politseinikku, sh 285 kriminaal- ja 111 kaitsepolitseiametnikku. Kriminaal- ja kaitsepolitsei loodigi 1920. aastal. Suurim arv politseinikke, nimelt 2460, oli teenistuses 1921. aastal.

1920. aastate esimesel poolel puhkenud majanduskriis sundis riiki kokkuhoiule, ka politseinike arvu vähendati. Tolleaegses Eestis toimiti põhimõttel, et politsei olgu väikesear-

vuline, kuid võimekas. See eeldas aga, et politseinikke oli vaja hästi välja õpetada. 15 aasta jooksul (1925–1940) lõpetas Politseikooli kõrgis õppevormides kokku 1315 isikut. Konkurskooli oli suur, mõnel aastal 10 inimest kohale. Paljud politseinikud õppisid Tartu ülikoolis. Kõrgharidusega konstaabel ei olnud 1930. aastate lõpul mingi ilmaime. Politseikooli lõpetanud moodustasid politseinikest enamuse.

1938. aastal oli Eestis 1791 politseinikku, kellest välispolitseis teenis 1486, kriminaalpolitseis 157 ja poliitilises (endise nimetusega kaitsepolitseis) 112 inimest. Politseivalitsuses töötas 31, Politseikoolis 5 ametnikku.

Politseinik koostab liiklusõnnetuse protokollid 1939. a.

Foto: Eesti Filmiarhiiv

**Politseinikud õppustel
raskekuulipildujast
laskmas 1935. a.**

Foto: Eesti Filmiarhiiv

Politseinike kaitsevahendid

Heale väljaõppele lisaks suudeti politsei kindlustada kaasaegsete kaitsevahenditega, sealhulgas külm- ja tulirelvade ning kumminuiadega. Löögirelv kumminui võeti kasutusele 1933. aastal. Kumminuia kanti tavaliselt vasakus varrukas. Kui politseinik kumminuia välja võttis, oli tegemist selge ja otsese hoiatusega. Iseseisvusaja lõpul olid politsei kasutuses Belgia brauningud FN kal 7,65, parabellumid, püstolkuulipildujad, isegi soomusmasin. Politsei kõige distsiplineeritum ja mobiilsem üksus oli 1920. aastal loodud ratsapolitsei, mille üksused asusid Tallinnas ja Petseris.

Politsei struktuur

1924. aastal ühendati kolm politseiharu (st välis-, kriminaal- ja kaitsepolitsei) ühise juhtimise alla. Politseistruktuure korrastati ka edaspidi. 1926. aastal loodi seniste politseivalitsuste asemele prefektuurid ning võeti kasutusele mujal Euroopas levinud ametinimetused politseidirektor, prefekt, komissar jt. Nende ümberkorralduste tulemusena vähenesid juhtimiskulutused ja dubleerimine ning omavaheline rivaalitsemine viidi miinimumini. 1940. aasta suvel, enne Eesti okupeerimist, oli 9 prefektuuri: Tallinna-Harju, Tartu-Valga, Viru-Järva, Pet-

seri-Võru, Viljandi-Pärnu, Narva, Lääne, Saare ja Raudteede prefektuur.

Politsei sisepoliitiliselt keeerukatel aegadel

Politseiorganisatsiooni arengut mõjutasid mitmed sisepoliitilised sündmused. Enamlaste mässukatse ajal 1. detsembril 1924 ei olnud politsei selle mahasurumiseks valmis. Riigipöördekatsest tehti tõsised järeldused ja politsei töö korraldati ümber. Politseikoosseise korrastati, suurendati politseireservi, laiendati sidepidamise võimalusi, suurendati transpordivahendite arvu ning kasutusse võeti moodsamaid relvi. Politseikool muutus politseikoolituse ja täiendusõppe keskuseks. 1940. aastal oli Eesti politsei suuteline oma rahvast ja maad kaitsma, kuid poliitiline olukord ei võimaldanud tal neid oskusi kasutada.

Politseile oli väga hellaks küsimuseks vabadussõjalaste (vapside) liikumine. See algas majandusnõudmistega, kuid arenes kiiresti poliitiliseks liikumiseks. Vapsid hakkasid pürgima võimule. Vapsidega liitus ka politseinikke, kuid see toimus ajal, mil vapsid ei esitanud veel poliitilisi nõudmisi. Politsei kui sisejulgeolekut taganud jõud ei tohtinud kaasa minna poliitiliste liikumistega. Ent ometi ... Vabadussõjas rinnetel võidelnud ja iseseisvuse eest verd valanud politseinikud nägid peagi pettumusega, kuidas

võimulolijad nende võidu vilju kurjasti kasutasid. Lokkas ahnus, küünilisus, täideti vaid oma taskuid. Pärast Konstantin Pätsi ja Johan Laidoneri 12. märtsi 1934. aasta riigipööret tagandati ametist või paigutati ümber kümneid politseiametnikke. 8. detsembril 1935 valmistusid vapsid võimu jõuga haarama. See plaan ei saanud teoks. Kohtu alla antud vapside seas oli ka politseinikke.

Vabadussõjalaste liikumist analüüsivates uurimistöodes on kahjuks seniajani domineerinud ühekskülgne, Konstantin Pätsi tegevust õigustav ja vapslust kui fašismi käepikendust

ei olnud niisama kaunis sõnakõlks, vaid tõsine ning sügavalt eetiline mõiste. Kui võrrelda omaaegse politsei põhiväärtusi tänapäevastega, siis on need enam-vähem samad: ausus, kohusetunne, ametioskus, distsipliin.

Esimesel iseseisvusajal hukkus teenistusülesandeid täites 29 politseiniku, neist Vabadussõja aastail kolm ja Tallinnas 1. detsembril 1924. aasta enamlaste riigipöördekatse ajal viis. Need mehed maeti 4. detsembril 1924 Rahumäe kalmistule.

NSV Liit okupeeris 17. juunil 1940 iseseisva Eesti Vabariigi. Politsei oli nende struktuuride

tõlgendav käsitlus. Tegelikud probleemid olid palju sügavamad ning nende mõtestamine aitaks paremini mõista vabadussõjalaste liikumist ja selle eesmäärke.

Politsei teenis truult oma maad ja rahvast

Eelmise iseseisvusaja politseinikud teenisid riigis keskmist palka. Kaalu politseis töötamisele andsid sotsiaalsed garantiid. Riigiteenistus oli usaldusväärne ja lugupeetud ning tähendas ametnikele kindlustunnet tuleviku ees. Üksikud politseinikud läksid mujalt otsima paremat palka ja kergemat elu. Politsei oli truu oma riigile, rahvale ja ametivandele. Sõna mundria

hulgas, kes ühena esimestest langes Nõukogude võimu massirepressioonide ohvriks. 14. juunil 1941 viidi Venemaa vangilaagritesse sadu ja sadu politseinikke, kellest tagasi tulid üksikud.

Nüüdseks on Tallinnas Rahumäe kalmistule kujundatud politseimemoriaal. Mälestustahvitele on kantud 242 Nõukogude koonduslaagreis hukkunud Tallinna-Harju politseiniku nimed. Rahumäe kalmistul on mälestuskivi ka taasloodud politseis langenud Tallinna politseinikele. Esimese iseseisvusaja politseinike mälestus on jäädvustatud Rakveres ja Jõhvis. 31. oktoobril 2008 õnnistati hukkunud politseinike mälestustahvlid Paide Püha Risti kirikus.

Politseipatrull liiklust kontrollimas 1930. aastate teisel poolel

Foto: Eesti Filmiarhiiv

РЕЗЮМЕ

Дорогой читатель!

Вы держите в руках специальный номер Politseileht, посвященный 90-ой годовщины со времени основания эстонской полиции. В передовице этого номера Вы найдёте краткий обзор о важнейших событиях за эти 90 лет в развитии организации, о стражах порядка и снаряжении, которым они пользовались в разные времена.

Рубрика «Раскрытие преступления» рассказывает о случае со взяткой, главным героем которого стал бывший старейшина волости Кихну Йоханнес Леас.

На 10 страницах номера Вы сможете узнать о важных и интересных событиях, связанных с работой полиции и произошедших в уходящем году. Это и раскрытые преступления, и развитие полицейской организации, новые постройки, и некоторые курьёзные истории.

В специальной рубрике «Эстонская полиция 90» читатели найдут обзор о празднике, посвящённом 90-ой годовщине эстонской полиции, на котором присутствовал и президент Эстонской республики. Также читатели смогут прочитать произнесённую на торжестве речь генерального директора полиции Райво Кюйта.

Приятного чтения!

На страницах рубрики «Хроника» можно будет узнать, как отмечали 90-летие эстонской полиции в префектурах и полицейских отделах по всей Эстонии.

В разделе «Персона» читайте целых две истории – о префекте Пыхьяской префектуры полиции Эльмаре Вахере и ректоре Академии МВД Прийте Мяннике.

В этом номере вы также найдёте специальную рубрику, посвящённую полицейским, погибшим во время выполнения служебных заданий. Читайте о состоявшейся в церкви Мяо церемонии открытия мемориальной плиты, на которой выгравированы имена всех полицейских, погибших в период независимой Эстонии, исполняя служебные обязанности. Также вы найдёте краткий обзор о судьбе полицейских в эпоху первой республики в период оккупации.

Традиционная рубрика «История» повествует о работе в полиции в период с 1918-го по 1940-ой года.

И, как обычно, в номере вы сможете ознакомиться с книжными новинками, найдёте новую историю про Льюэнка Лео и кроссворд. Приятного чтения!

SUMMARY

Dear Reader,

The present Politseileht is a special edition dedicated to the 90th anniversary of Estonian Police. The cover story is a short overview of the important events of our 90 years of history focusing on the development of police organisation, people and the equipment that has been at the disposal of our law enforcement agents in different times.

“Crime Detection” section is about a solved case of bribery, the central character of which was Johannes Leas, the former rural municipality mayor of Kihnu.

There is a ten-page account of the more significant and interesting events of police work of this year. It includes detected crimes, organisational development, new buildings, and some curious cases.

The section “Estonian Police 90” gives a thorough overview of the festive celebration of the 90th anniversary of Estonian Police, which was honoured by the presence of the President of the Republic of Estonia. The article includes the speech of National Police Commissioner Raivo Küüt held at the anniversary ceremony.

“Chronicle” pages tell you in words and pictures how the sub-agencies of police all over Estonia celebrated the festive jubilee.

There are also two persona features in December’s edition, starring Priit Männik, the Rector of Public Service Academy, and Elmar Vaher, the Prefect of Northern Police Prefecture.

A separate section has been dedicated to police officers who died in the line of duty. In Paide Church memorial plaques were inaugurated to commemorate perished police officers, and there is a news report about that event. The article contains a list of all the police officers who have died in the line of duty during the two independence periods of Estonia. It also gives insight into the kind of fate that former police officers of the first Republic suffered during the occupation of foreign powers.

“History” section describes what the work of police was like in the years 1918-1940.

As usual, Politseileht includes reviews of new books, children’s page and a crossword. Enjoy your reading!

Dear foreign partners if you require any further information on the articles published in this edition of Politseileht, please write at the following e-mail address: politseileht@pa.ee

KROON	KÕRBE- SAAR	TÕE- POOLEST	KILO-	LA-BEMOLL	IMPULSS	KRIMINULLI- KIRJUTAJA	<p>Kuritegude avastamiseks ... !</p>								
PAAVSTI VALIMISE RUUM															
VALD HARJUS			NÕÜDSAMA INGL. K. EESSÕNA												
MÕÖNEV HÄÄLITSUS					MITTE										
NUTIKAS KURITEGUDE- LAHENDAJA					EUROOPIUM										
MICROSOFT		MESILANE (INGL. K.) AUTORI- TASU				NEUTRUM OLEMUS									
JOOD	SUKSU KÕRRE JÄMEDAM OSA														
KRIMINULLI- MEISTER					IRIDIUM										
LAUSE- ÕPETUS					ALEVIK RAP- LAMAAL									TALLIUM	
LIHASE-			ÕHTUNE OLENG HÜVASTI (LASTEK.)									HÄGUNE	HÄÄLE- NÜANSS	LINNALEHT	ÄKKMÄRAT- SUSHOOG
AASTA	TERAAPIA ... ÜKSKÜLA				MEIE NAABER ÜMAR AUGU- GA LISTAK										
POOL LÄBI- MÕÖTU						LEGEN- DAARNE DETEKTIIV LIITER									
TÄPSELT SOBIV					PÜHA ... TULED VANA TELE- FONI HÄÄL				J. OENGO PSEUDO- NÜUM ALEVIK HARJUS						
LAV- RENTSIUM		... NURMIS (E. LAULJA) PRANTSUSE HELILOOJA					HOBURA- KENDI OSA ... RETK								
ENNÄE		"ANDEKA KINGSEPA SURIM" AUTOR SÜLTJAS MÄSS						AMPER BABÜLOO- NIA RAHVAS		VATT TUHAT (LÜH.)		RUTEENIUM			
... VALTER						KEEMILISTE REAKTS. TEOSTAMISE APARAAT VÄLIS-									
ERILINE															
EAST	TARA LÕUNA- VENEMAA RAND- RAHVAS				EUROOPA NÕUKOGU PARASVÕOT- ME ROHTLA		...JUTT (KÜLAJUTT) MEHENIMI								
KRIMINULLI- TEGELANE									KÕRG- SAGEDUS MÄRK HAUDADEL			VAAT			
... ÕHTU- LEHT		LEEDU RAHA DOONAU LISAJÕGI					ADDRESS (LÜH.) MAO-				EESTI VABARIIK EITUS (VENE K.)				
AASIA RIIK			INERTGAAS NAATRIUM					SEES (INGL. K.) SEE ON			ÜMAR TÄHT TERA-				
EESTI HELILOOJA						LIHVITUD TAHK HAPNIK									
BULLERBY LAPS					KUULUS DETEKTIIV										

Eelmise ristsõna õige vastus oli „...vähem kui tund aega“. Õigesti vastanute hulgast võitis fortuuna tahtel Eesti politsei vapiga kruusi Heidi Heinsaar. Palju õnne ja jaksu edaspidi-
seks! Taas ootame ristsõna vastuseid jaanuari keskpaigani aadressil politseileht@pa.ee või märgusõna „Ristsõna“ all aadressil Politseileht, Pärnu mnt 139, 15060 Tallinn.
Õigesti vastanute vahel loosime seekord välja Eesti politsei vappi kandva led-võtmehoidja!

TÕNIS MÄGI + POLITSEIORKESTER ESITLEVAD:

**UUS
CD**

**„KIIK JA KIRIK“
nüüd müügil!**